

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

На правах рукопису

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти

**на тему: Організація обліку, аналіз та контроль дебіторської
заборгованості підприємства**

Виконала:

Глушко Ангеліна Вадимівна

здобувач вищої освіти заочної форми навчання
спеціальності 071 Облік і оподаткування

Науковий керівник:
доктор економічних наук,
професор Мазур Н. А.

Роботу допущено до захисту перед ЕК рішенням кафедри,
протокол № ___ від «___» _____ 2023 р.

м. Кам'янець-Подільський 2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості.....	7
1.2. Методика організації обліку, аналізу та контролю дебіторської заборгованості	13
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку і контролю дебіторської заборгованості	19
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТОВ «ЛМВ-33»	
2.1. Загальна фінансово-економічна характеристика товариства.....	23
2.2. Стан організації обліку дебіторської заборгованості	37
2.3. Внутрішньогосподарський контроль розрахунків з покупцями та замовниками	42
2.4. Аналіз дебіторської заборгованості на підприємстві	47
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
3.1. Напрями удосконалення організації обліку дебіторської заборгованості ..	58
3.2. Механізм та інструменти контролю розрахунків з покупцями і замовниками в сучасних умовах господарювання	63
ВИСНОВКИ	70
СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ	81

ВСТУП

Актуальність теми. У ході фінансово-господарської діяльності кожне підприємство вступає в економічні відносини з іншими суб'єктами господарювання, що призводить до виникнення різних господарських операцій. З точки зору фінансової стабільності підприємства, ці операції представляють собою дебіторську заборгованість. Актуальність даної теми виражається в тому, що дебіторська заборгованість виступає не тільки як показник рівня заборгованості, але й як економічне явище, яке має вплив на загальну діяльність підприємства. Проте недостатньо приділяється належна увага аналізу та оцінці дебіторської заборгованості, що може призвести до негативних наслідків, таких як швидке зростання заборгованості перед підприємством, невідшкодування боргів та втрата власних коштів.

У сучасних умовах економічної діяльності виникає необхідність вирішення різноманітних проблем у сфері обліку. Особливо це стосується теоретичних та методичних аспектів класифікації та відображення заборгованості в системі рахунків бухгалтерського обліку, а також необхідності проведення аналізу заборгованості та впровадження автоматизації в бухгалтерський облік взаєморозрахунків.

Забезпечення належної організації та ефективного управління обліком, аналізом та контролем дебіторської заборгованості є гарантією для підприємства у попередженні негативних явищ, таких як виникнення прострочених чи безнадійних заборгованостей. Тому актуальність належного обліку фінансових взаємовідносин з дебіторами залишається важливою та вимагає детального вивчення.

Потреба у теоретичному обґрунтуванні і розробці конкретних практичних рекомендацій щодо обліку заборгованості визначила вибір теми кваліфікаційної роботи та підкреслила її актуальність.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження входить до плану науково-дослідної роботи кафедри економіки

підприємства Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на період 2020-2023 рр. за темою: «Розвиток суб'єктів економічної діяльності в умовах мікро- та макроекономічних трансформацій XXI ст.» (державний реєстраційний номер 0119U002955).

Мета і завдання дослідження. Головною метою кваліфікаційної роботи є вивчення теоретичних та практичних аспектів обліку, контролю та аналізу дебіторської заборгованості, а також розробка конкретних пропозицій щодо покращення цих процесів.

Для досягнення визначеної мети було важливим визначити та вирішити наступні завдання:

- розкрити поняття терміну «дебіторська заборгованість»;
- розглянути методика організації обліку, аналізу та контролю дебіторської заборгованості;
- окреслити нормативно-правове регулювання обліку і контролю дебіторської заборгованості;
- описати загальну фінансово-економічну характеристику підприємства ТОВ «ЛМВ-33»;
- здійснити аналіз стану організації обліку дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві;
- провести аналіз контролю дебіторської заборгованості на підприємстві;
- визначити напрями вдосконалення організації обліку дебіторської заборгованості;
- систематизувати механізми та інструменти контролю розрахунків з покупцями та замовниками в сучасних умовах господарювання.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження за темою кваліфікаційної роботи є процеси, спрямовані на забезпечення оптимальної організації обліку, аналізу та контролю дебіторської заборгованості.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є методика організації обліку, аналізу та контролю на підприємстві ТОВ «ЛМВ-33».

Наукова новизна одержаних результатів. У кваліфікаційній роботі визначили напрями вдосконалення організації обліку, аналізу та контролю дебіторської заборгованості на підприємстві ТОВ «ЛМВ-33».

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи та для забезпечення достовірності отриманих результатів, були використані такі методи:

– системний підхід — для встановлення сутності та конкретного змісту соціально-економічних понять «дебіторська заборгованість», «зобов'язання», «розрахунки», «дебітори»;

– метод спостереження — дослідження процесів організації обліку, включаючи виникнення, здійснення оплати або списання дебіторської заборгованості, а також документальне оформлення всіх операцій, пов'язаних із невиконаною заборгованістю за товари, роботи та послуги;

– метод економічного аналізу — оцінка різних аспектів економічної діяльності підприємства, оцінка фінансового стану;

– метод систематизації — визначення мети документування та створення системи обліку для узагальнення та аналізу розрахунків з клієнтами.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати дослідження, які висвітлені в кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію та отримали схвалення:

- в рамках роботи міжуніверситетського наукового гуртка «Діджиталізація економіки» за проектом Erasmus+ KA2 DigEco «Діджиталізація економіки як елемент сталого розвитку України та Таджикистану» 618270-EPP-1-2020-1-LT-EPPKA2-SBHE-JP (сертифікат №SU051-2023);

- у конкурсі студентських наукових проєктів «Інноваційні навички 21 століття, орієнтовані на ENTROCOMP» у секції «Ринок краудфандингу в Україні», що відбувся 7 вересня 2023 року за проектом «Діджиталізація економіки як елемент сталого розвитку України та Таджикистану» 618270-EPP-1-2020-1-LT-EPPKA2-SBHE-JP (диплом I ступеню №SA010-2023);

- у XX міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених, аспірантів і студентів «Актуальні проблеми фінансової системи України» (23 листопада 2023 р., м. Черкаси).

Публікації. Глушко А. Дебіторська заборгованість: її сутність та вплив на фінансовий стан підприємства. *Актуальні проблеми фінансової системи України: матеріали XX міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів і студентів*: Черкаський державний технологічний університет, 23 листопада 2023 р. Черкаси, 2023. С. (243 с.)

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 70 сторінках друкованого тексту, у тому числі 11 таблиць, 18 рисунків, 13 формул та додатків. Список використаних джерел налічує 74 найменувань, які подані на 7 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості

У зв'язку із необхідністю враховувати зміни бізнес-середовища значну увагу приділяють стану розрахунків із дебіторами. Це змушує суб'єктів господарювання шукати інноваційні підходи щодо оптимізації даного процесу, розробляючи систему оцінювання показників стану розрахунків, застосовуючи специфічні форми і методи аналізу дебіторської заборгованості. Створення ефективної системи обліку і контролю розрахунків з дебіторами має вагомe значення для суб'єктів підприємницької діяльності. Результати даного забезпечення мають неабиякий вплив на показники фінансової стійкості, формування доходів та витрат, базу оподаткування підприємств, забезпечення конкурентоспроможності, досягнення стратегічних цілей підприємства, забезпечення прибутковості та розвиток в ринкових умовах.

На сьогоднішній день здійснення господарської діяльності неможливо уявити без обліку, аналізу та контролю дебіторської заборгованості. Передусім це пов'язано із зниженням платоспроможності підприємств в результаті кризових станів економіки країни. Оскільки уникнути виникнення дебіторської заборгованості неможливо, під час ведення бізнесу, то компанії шукають способи оптимізації керуванням заборгованістю клієнтів.

Принцип вивчення дебіторської заборгованості базувався на виявленні ключових характеристик її економічної сутності. Одна з таких характеристик полягає врахуванні можливості матеріального характеру заборгованості, оскільки підприємство може очікувати не лише грошових коштів, а й поставки товарів, послуг, робіт, цінних паперів, або прав на частки в статутному капіталі підприємства. Також важливим є врахування вилучення з обігу активів, які не несуть ризику неповернення підприємству, наприклад, товарів, робіт або

грошових коштів, оскільки дебіторська заборгованість сама по собі є активом з ризиком неповернення. До інших факторів вивчення входить наявність терміну "дебітори", який повністю розкриває поняття дебіторської заборгованості, а також врахування передоплат постачальникам як особливого виду дебіторської заборгованості, який включається окремо в звітності, але враховується у загальній сумі дебіторської заборгованості [18].

Коливання дебіторської заборгованості, її збільшення чи зменшення, значно впливає на фінансовий стан підприємства. Коли дебіторська заборгованість зростає, це перешкоджає інвестиційній діяльності компанії, призводить до втрати ліквідності, оборотності активів та збитковості підприємства. Зменшення дебіторської заборгованості є показником зниження ділової активності. Для значної частини українських підприємств ці питання є актуальними та включають значну частину економіки, і в результаті постає необхідність у вивченні економічної сутності категорії «дебіторська заборгованість».

Вітчизняний вчений Г.Г. Кірейцев [40] визначає дебіторську заборгованість як складову оборотного капіталу, яка включає в себе сукупність вимог до фізичних і юридичних осіб стосовно оплати товарів і послуг. Однак, це розуміння не враховує можливість існування довгострокової заборгованості у контрагентів. Тому таке визначення є неповним і може створювати труднощі при визнанні та обліку дебіторської заборгованості, яка має термін понад один рік.

Український вчений С. Ф. Голов [22] зазначає, що дебіторська заборгованість є контрактним правом однієї сторони на отримання платежу, тоді як інша сторона зобов'язується виконати відповідну дію для задоволення цього платежу. Це визначення, хоч і широке, охоплює всі форми виникнення та виконання дебіторської заборгованості. Проте, через його загальний характер і відсутність конкретизації щодо сторін і взаємодії між ними, це визначення може викликати протиріччя під час облікового процесу. Отже, необхідна конкретизація та уточнення цього визначення для більш точного обліку дебіторської заборгованості.

За роботами Т. В. Момот [48] дебіторська заборгованість може включати безвідсоткові позики, надані контрагентам. Це визначення є дуже конкретним і охоплює всі важливі аспекти, які необхідні для чіткого відмежування дебіторської заборгованості від інших активів та зобов'язань підприємства. Воно враховує можливість наявності матеріального характеру заборгованості, передбачає включення передоплат постачальникам, визначає термін "дебітори" і враховує вилучення безризикових активів з обігу.

Вчена Є. В. Дубровська [30] зазначає, що дебіторська заборгованість може бути описана через вилучені з кругообігу підприємства товари (роботи або послуги) або грошові кошти, які мають документальне підтвердження і повинні бути повернуті. Це визначення є одним з найточніших, оскільки воно враховує всі можливі види цього активу, які підприємство має право вимагати повернути.

М.В. Кружельницький [46] у своїх працях вказує, що дебіторська заборгованість може бути розглянута як права на повернення боргу. З економічної точки зору це визначення є доцільним. Проте, варто зазначити, що дебіторська заборгованість включає не лише права, але й обов'язки, оскільки вона передбачає зобов'язання позичальника здійснити платіж. Тому таке визначення потребує уточнення та вдосконалення, щоб відобразити двосторонній характер дебіторської заборгованості, яка включає як права, так і обов'язки між боржником і кредитором.

У системі МСФЗ, на відміну від НП(С)БО визнання, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості прямо не визначені. У міжнародних стандартах представлені лише загальні рекомендації по розкриттю відповідної інформації у фінансових звітах.

Що стосується визнання дебіторської заборгованості в Україні, то згідно до НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» існує дві необхідні умови:

- якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод;
- може бути достовірно визначена її сума одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг [35].

Від правильності класифікації дебіторської заборгованості, а також логічності вибраних класифікаційних ознак залежить не тільки порядок обліку, а й ефективність управління [69]. Потрібно зауважити, що дебіторську заборгованість класифікують в межах єдиного Плану рахунків бухгалтерського обліку за певними ознаками:

1. За об'єктами щодо виникнення зобов'язань;
2. За строками погашення;
3. За взаємозв'язками з нормальним операційним циклом;
4. За своєчасністю погашення заборгованості.

Для правильної оцінки фінансового стану підприємства потрібно здійснювати аналітичний облік дебіторської заборгованості, це стало можливим після запровадження комп'ютеризованого обліку. Саме це і дає змогу правильно оцінювати фінансовий стан і є базою для ефективного управління дебіторською заборгованістю [71].

За об'єктами щодо виникнення зобов'язань дебіторську заборгованість визначають:

- дебіторська заборгованість, що є результатом проведення інших операцій;
- дебіторська заборгованість, яка зумовлена реалізацією робіт, товарів та послуг.

За статтями бухгалтерського балансу виокремлюють такі види заборгованості:

- дебіторська заборгованість за розрахунками із бюджетом;
- дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків;
- дебіторська заборгованість за роботи, товари та послуги;
- дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами;
- дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів;
- інша поточна дебіторська заборгованість [21].

В залежності від строку погашення виділяють короткострокову (поточну) та довгострокову дебіторську заборгованість.

Короткострокова (поточна) дебіторська заборгованість - сума заборгованості, яка виникає протягом нормального операційного циклу, або та, що буде погашена упродовж року з дати балансу.

Довгострокова дебіторська заборгованість - сума дебіторської заборгованості, яка не є результатом нормального операційного циклу, або та, що буде погашена після 12 місяців, тобто одного року з дати балансу. Дата балансу — останній день звітного періоду (найчастіше 31 грудня) [14].

Класифікація дебіторської заборгованості в залежності від зв'язку з нормальним операційним циклом та строком погашення в Україні є обов'язковою - рис. 1.1.

Рис. 1.1. Класифікація дебіторської заборгованості в залежності від строку погашення

Джерело: [15]

Проте, в країнах з ринковою економікою підприємство самостійно приймає рішення щодо необхідності диференційованого відображення у звітності поточної та довготривалої заборгованостей. У країнах англо-американської системи обліку дебіторська заборгованість класифікується за наступними групами:

- рахунки до отримання - вид дебіторської заборгованості, який виникає при продажу товарів по «відкритому рахунку», без письмового зобов'язання

оплатити рахунок, тобто така заборгованість, яка існує в результаті надання короткострокового кредиту продавцем покупцю. За нормальних умов кошти на рахунок повинні бути зараховані протягом 30-60 днів;

- векселі до отримання;
- дебіторська заборгованість непов'язана з реалізацією [72].

За реальним строком погашення виділяють:

1. Нормальна дебіторська заборгованість — дебіторська заборгованість, час погашення якої ще не настав.

2. Сумнівна дебіторська заборгованість — дебітор не виконав зобов'язання у визначені договором терміни, не надавши жодних гарантій на подальше його погашення.

3. Безнадійна дебіторська заборгованість — строк погашення давно минув, є впевненість щодо неповернення богу.

За способом погашення:

1. Монетарна — погашається коштами у певній валюті.
2. Немонетарна — погашається товарами, роботами чи послугами.

Достовірна оцінка дебіторської заборгованості має суттєвий вплив на правильне відображення інформації в облікових регістрах і звітності. Важливу роль при цьому відіграє принцип обачності, який передбачає застосування в бухгалтерському обліку таких методів оцінки дебіторської заборгованості, які будуть запобігати завищенню оцінки активів [10].

Надаючи суб'єктам економічної діяльності повної самостійності при виборі підрядників і постачальників, ринків збуту, джерел фінансування примушує приділяти особливу увагу розрахункам з контрагентами, оскільки всі розрахунки мають бути відображені на рахунках бухгалтерського обліку. Правильно організований облік дебіторської заборгованості є складним питанням, оскільки його ефективність сприяє недоведенню заборгованості до статусу безнадійної та недопущенню прострочених платежів. Правильна оцінка дебіторської заборгованості впливає на достовірність та відображення облікової інформації у фінансовій звітності. В результаті дослідження сутності та

класифікаційних ознак дебіторської заборгованості, можна зазначити щодо широкого спектру думок різних вчених стосовно визначення поняття «дебіторська заборгованість».

1.2. Методика організації обліку, аналізу та контролю дебіторської заборгованості

Дебіторська заборгованість значною мірою впливає на фінансовий стан підприємства. На сьогодні, коли виникає проблема неплатежів за отримані товари, роботи та послуги. Через те, ведення контролю дебіторської заборгованості є необхідним. Облік дебіторської заборгованості ведеться відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (поточна редакція від 30.09.2015), НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» від 08.10.1999 № 237 (поточна редакція від 09.08.2013), Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 09.12.2011 № 1591 та інших нормативно-правових актів, які регулюють питання щодо обліку дебіторської заборгованості.

Головною метою обліку дебіторської заборгованості є обробка та подання інформації про стан розрахунків на підприємстві. Визначивши мету обліку дебіторської заборгованості, доцільним буде виділити наступні завдання:

- оформлення та відображення в обліку заборгованості за виданими авансами, пред'явленими претензіями;
- створення резерву сумнівних боргів;
- правильне списання заборгованості, строк позовної давності якої минув;
- грамотне списання безнадійної заборгованості;
- створення резерву сумнівних боргів;
- відображення в обліку дебіторської заборгованості залежно від прийнятого методу визначення реалізації [68].

Головними документами для обліку розрахунків з дебіторами є:

– Первинні документи з обліку розрахунків з дебіторами. До них відносять: договори, накладні, касові та банківські документи, рахунки фактури та ін.

– Головна книга по рахунках 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи», 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», 37 «Розрахунки з різними дебіторами», 38 «Резерв сумнівних боргів».

– Облікові регістри, які використовуються для відображення розрахунків з дебіторами [67].

Грамотна організація облікового процесу створює найкращі умови для контролю та аналізу дебіторської заборгованості, а також допомагає правильному її відображенню. У таблиці 1.1 наведено тлумачення методики аналізу дебіторської заборгованості, що сформовані різними вченими.

Таблиця 1.1

Тлумачення методики аналізу дебіторської заборгованості науковцями

Автор	Методика
П.Я. Попович [49]	Аналіз стану дебіторської заборгованості: динаміка, величина, склад і рух. Розглядається сумнівна і безнадійна заборгованість. Аналіз кредиторської заборгованості
Т.С. Єдинак [31]	Аналіз структури та динаміки дебіторської заборгованості, класифікація видів заборгованості для її ефективного управління, визначення суми резерву сумнівних боргів.
Г.В. Савицька [63]	Аналіз причин зміни дебіторської заборгованості. Оцінка її якості та ліквідності. Швидкість інкасації дебіторської заборгованості. Збитки від невчасного її погашення.

Джерело: сформовано автором на основі [31], [49], [63].

Методика аналізу дебіторської заборгованості полягає у реалізації таких основних етапів:

1. Організаційний етап. Даний етап включає в себе визначення мети та завдань аналізу, а також й інструментів, за допомогою яких буде здійснюватися аналіз. Метою аналізу буде визначення правильності та своєчасності здійснення

операцій з дебіторами, виявлення факторів та основних причин їх зміни. До основних завдань на першому етапі можна віднести:

- аналіз якісного стану заборгованості;
- аналіз безнадійної та простроченої дебіторської заборгованості;
- вивчення споживачів стосовно їх надійності та важливості;
- виокремлення причин появи дебіторської заборгованості;
- оцінка динаміки заборгованості по її видах;
- прийняття управлінських рішень стосовно покращення показників дебіторської заборгованості.

2. Підготовчий етап. На цьому етапі відбувається збір даних, фактів та доказів для проведення аналізу. Для проведення аналізу дебіторської заборгованості велике значення має об'єктивність та повнота інформації.

3. Аналітичний етап — безпосереднє проведення аналізу. На третьому етапі рекомендується проаналізувати безнадійну та прострочену заборгованість. Виявити групи продукції за якими виникає найбільша заборгованість. Визначити види продукції, які складають найбільшу питому вагу в структурі дебіторської заборгованості. Завдяки проведенню аналізу є можливість виявити найкращих клієнтів компанії.

4. Систематизуючий та результативний етап — отримання та підбиття підсумків аналізу. Здійснюється систематизація отриманих результатів дослідження, визначення заходів щодо пришвидшення погашення дебіторської заборгованості.

5. Завершальний. Прийняття управлінських рішень, які, у свою чергу, будуть допомагати підвищенню ефективності діяльності підприємства та зменшенню ризиків неповернення боргів [20].

Для досягнення поставленої мети, особа відповідальна за контроль виконує наступні завдання:

- Встановлення наявності і реальності дебіторської заборгованості;
- Оцінка стану дебіторської заборгованості за встановленими критеріями;
- Перевірка наявності і правильності оформлення первинних документів,

що є підставою для здійснення облікових записів по дебіторській заборгованості;

- Оцінка синтетичного і аналітичного обліку, правильне використання відповідних рахунків Плану рахунків;
- Контроль правильності перенесення вхідного сальдо при трансформації старої форми балансу в нову та при відкритті відповідних рахунків Головної книги;
- Перевірка правильності розрахунків по дебіторській заборгованості;
- Правильність оцінки дебіторської заборгованості, розрахунок величини резерву сумнівних боргів для сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості;
- Перевірка належної класифікації дебіторської заборгованості і наявності необхідних роз'яснень у примітках до річної фінансової звітності;
- Оцінка стану внутрішнього контролю і контроль дебіторської заборгованості;
- Перевірка правильності списання дебіторської заборгованості, щодо якої минув строк позовної давності [14].

При контролі дебіторської заборгованості окремою позицією доцільно проводити перевірку розрахунків з підзвітними особами. Дані розрахунки виникають у процесі господарської діяльності підприємства при видачі з каси готівки працівникам підприємства під звіт на господарські витрати та службові відрядження. Можна дати наступне визначення підзвітної особи – це працівники підприємства, які отримали грошові суми в підзвіт для майбутніх витрат згідно витрат з наказом керівника підприємства. Особливо актуально постає це питання на підприємствах з великою чисельністю працівників. Більшість порушень при розрахунках з підзвітними особами тягне за собою порушення вимог касової дисципліни, за що законодавством передбачено штрафні санкції [7]. Перевірка розрахунків з підзвітними особами передбачає перевірку видачі готівки під звіт з каси підприємства на господарські, виробничі потреби. До основних завдань контролю розрахунків з підзвітними особами відносять:

- Оцінка доцільності видачі сум.

- Перевірка цільового призначення, доцільності та законності витрачання підзвітних сум.
- Встановлення дотримання вимог діючого законодавства.
- Відображення правильності обліку підзвітних сум.
- Перевірка відповідних залишків, реальність стану розрахунків з підзвітними особами, відображених у балансі.
- Встановлення правильності видачі та повернення сум.

Будь-який економічний суб'єкт має свою цільову функцію, яка реалізується та досягається за допомогою ефективно діючого управління. Однією з функцій управління окремим підприємством є внутрішній контроль, який виступає засобом двостороннього зв'язку між об'єктом управління і органом управління, інформуючи про дійсний стан підприємства і практичне виконання управлінських рішень [21].

Дебіторська заборгованість належить до високоліквідних активів. Якщо оцінювання реального стану розрахунків з дебіторами є недостатнім, це може негативно вплинути на остаточну оцінку кредитоспроможності та платоспроможності підприємства. Для ефективного управління діяльності підприємства потрібно застосовувати кількісний та якісний аналіз. Основним завданням аналізу є виявлення типу продукції за якими виникає найбільша дебіторська заборгованість за роботи, товари та послуги [32].

Для якісного проведення аналізу дебіторської заборгованості використовують таку систему показників:

Питома вага сумнівної заборгованості в складі дебіторської заборгованості (ПВсдз), характеризує «якість» дебіторської заборгованості підприємства. Якщо даний показник має зростаючу тенденцію, це свідчить про зниження ліквідності. Розраховується за формулою:

$$\text{ПВсдз} = \frac{Сз}{Дз} * 100\% \quad (1.1)$$

де

Сз — сумнівна заборгованість;

Дз — дебіторська заборгованість (середня за аналізований період).

Питома вага дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотних активів (ПВзд), зображує питому вагу діяльності Дз в загальному обсязі оборотних активів. Чим менший цей показник, тим більш мобільна структура майна підприємства. Розраховується за формулою:

$$\text{ПВдз} = \frac{\text{Дз}}{\text{ОА}} * 100\% \quad (1.2)$$

де

Дз — дебіторська заборгованість (середня за аналізований період);

ОА — оборотні активи (середні за аналізований період).

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Кодз), визначає ефективність кредитного контролю. Показує зменшення, або збільшення комерційного кредиту досліджуваного підприємства. Розраховується за формулою:

$$\text{Кодз} = \frac{\text{ЧДр}}{\text{Дз}} \quad (1.3)$$

де

ЧДр — чистий дохід від реалізації продукції;

Дз — дебіторська заборгованість (середня за аналізований період).

Тривалість періоду погашення дебіторської заборгованості (Тпдз), показує скільки днів потрібно (в середньому) підприємству, для отримання плати за надані послуги. Чим менший період погашення, тим менший ризик неповернення дебіторської заборгованості. Розраховується за формулою:

$$\text{Тпдз} = \frac{\text{Т}}{\text{Кодз}} \quad (1.4)$$

де

Т — звітний період у днях (30, 90, 360);

Кодз — коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.

Аналіз розрахунків на основі даних коефіцієнтів продемонструє наявний стан заборгованості підприємства з дебіторами за досліджуваний період, а також

дасть можливість виокремити основні завдання політики, щодо управління та контролю дебіторською заборгованістю.

Аналіз дебіторської заборгованості тісно пов'язаний із її контролем. В більшості випадків саме аналіз виступає основою контролю. Найчастіше під контроль попадає та дебіторська заборгованість, в якій частка в структурі активів є високою. Контроль направлений на формалізацію всіх процедур та своєчасне погашення заборгованості [59]. Основним джерелом інформації під час здійснення контролю є первинні документи(податкові накладні, рахунки, акти виконаних робіт, авансові звіти, накладні, банківські виписки, бухгалтерські довідки), договори з контрагентами. На сьогодні, в умовах масштабної фінансово-економічної кризи, потрібно здійснювати моніторинг заборгованості на постійній основі, запобігати безнадійним боргам на фірмі та завчасно висувати претензії стосовно боргів [74].

Для узагальнення отриманої інформації стосовно перевірки дебіторської заборгованості складається програма та план перевірки, де вказуються всі основні елементи перевірки. За отриманими результатами перевірки формуються рекомендації для поліпшення або усунення ситуації та висновки. Так званий звіт оформлюють відповідним чином для подання результатів керівникам, власникам, а також відповідальним особам. Як підсумок, здійснення контролю та аналізу дебіторської заборгованості є невід'ємною частиною процесу управління підприємством та забезпечують умови для його ефективного функціонування.

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку і контролю дебіторської заборгованості

Вивчення нормативно-правової бази, що регулює облік і контроль дебіторської заборгованості, є надзвичайно важливим аспектом. Розуміння цих нормативно-правових документів дозволяє приймати правильні та обґрунтовані управлінські рішення стосовно дебіторської заборгованості на підприємстві. Цей

актив підлягає регулюванню відповідними нормативно-правовими документами, що діють в Україні, забезпечуючи процес обліку і контролю за цільовим, правильним та раціональним використанням ресурсів.

Найосновнішим нормативно-правовим актом, що регулює облік, розкриття та звітність дебіторської заборгованості, є Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [34]. Цей закон встановлює юридичні та правові принципи організації, ведення та регулювання бухгалтерського обліку, формування та складання фінансової звітності в Україні. Крім того, Закон визначає поняття "зобов'язання" як: "правовий зобов'язання підприємства перед третіми особами, яке виникає внаслідок укладення договорів, та передбачає обов'язок підприємства виконати певну дію (надати товари, послуги, сплатити гроші тощо) на користь кредитора".

Згідно із Законом України № 996 від 16.07.1999 р., підприємство (організація) має право самостійно визначати свою облікову політику, яка повинна бути встановлена на строк не менше одного року. Ця облікова політика включає основні принципи та підходи до організації та проведення облікового процесу на підприємстві.

Податковий кодекс України [35] є дуже важливим для кожного суб'єкта господарювання, оскільки він встановлює принципи, методи і суб'єкти оподаткування, а також регулює відносини, пов'язані зі сплатою податків і зборів між фізичними та юридичними особами. Податковий кодекс визначає правила і обов'язки стосовно оподаткування, включаючи дебіторську заборгованість, і встановлює процедури і процеси сплати податків та зборів українськими підприємствами та громадянами. Податковий кодекс України включає повний перелік податків і зборів, які стягуються на території України. Він також встановлює порядок адміністрування цих податків і зборів, визначає права та обов'язки суб'єктів, що сплачують податки і збори, регулює повноваження контролюючих фіскальних органів, визначає обов'язки та функції посадових осіб, що здійснюють податковий контроль. Крім того, Податковий кодекс

передбачає відповідальність за порушення податкового законодавства та санкції, які можуть бути застосовані у випадку невиконання податкових зобов'язань.

Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість" [35] є важливим документом, яким керуються підприємства протягом усього облікового процесу. Цей нормативно-правовий документ визначає методологічні засади збору, накопичення та обробки інформації в бухгалтерському обліку щодо дебіторської заборгованості, а також її відображення і розкриття у фінансовій звітності. Він надає розширену інформацію та рекомендації щодо обліку дебіторської заборгованості, уточнює вимоги до її оцінки, класифікації та представлення в фінансовій звітності підприємства. Цей Стандарт є обов'язковим для використання суб'єктами господарювання усіх форм власності, за винятком бюджетних установ. Він враховує особливості оцінки, відображення та розкриття інформації, пов'язаної з дебіторською заборгованістю, відповідно до інших положень, як національних, так і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Це означає, що при застосуванні Стандарту необхідно враховувати вимоги інших відповідних положень, які стосуються обліку дебіторської заборгованості.

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій разом з Інструкцією № 291 [38], яка регулює його застосування, відіграють важливу роль у обліковому процесі. Ці документи визначають кодування рахунків і статей облікових категорій. Вони є допоміжними при веденні бухгалтерського обліку на підприємстві. Основна мета цих документів полягає в стандартизації системи обліку на підприємствах, щоб дані бухгалтерського обліку різних підприємств могли бути порівняні і аналізовані в однорідному форматі. Використання загального плану рахунків сприяє уніфікації облікових систем і полегшує аналітичні порівняння між підприємствами.

Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, що було затверджене Наказом Міністерства фінансів України №88 від 24.05.1995 [57], встановлює правила та процедури, які повинні бути виконані

підприємствами щодо прийняття, створення та відображення даних у бухгалтерському обліку. Документ регламентує також вимоги щодо зберігання облікових реєстрів, первинних документів та бухгалтерської звітності підприємствами. Це включає правила щодо термінів зберігання, організації архівного зберігання та доступу до документів. Положення має на меті забезпечити належну документацію та збереження важливих облікових записів для перевірки та контролю фінансової діяльності підприємства.

Крім того, внутрішні положення, зокрема облікова політика, є нормативними документами, які регулюють ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Облікова політика визначає методи визнання, оцінки та обліку суттєвих статей балансу, включаючи дебіторську заборгованість. Для дебіторської заборгованості можуть бути визначені методи вирахування резерву сумнівних боргів та методика вибору ставки дисконтування для довгострокової заборгованості. Ці положення внутрішнього характеру розробляються підприємством самостійно з метою встановлення конкретних принципів та правил обліку дебіторської заборгованості, що відповідають його особливостям та потребам.

Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку є наступним нормативним документом, спрямованим на систематизацію обліку. Ці рекомендації стосуються узагальнення облікової інформації в облікових бухгалтерських реєстрах з використанням методу подвійного запису для відображення наявності, руху активів, капіталу та зобов'язань. Вони застосовуються до фактів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання (за винятком бюджетних установ та банків), їх відділень, філій, представництв усіх організаційно-правових форм, форм власності та видів діяльності. Рекомендації включають збір та акумуляцію аналітичних даних щодо наявності, складу та руху активів, капіталу і зобов'язань, доходів, витрат і фінансових результатів. Їх метою є забезпечення систематичного та структурованого обліку фінансової інформації для потреб управління та звітності.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТОВ «ЛМВ-33»

2.1. Загальна фінансово-економічна характеристика товариства

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЛМВ-33», яке є виробником електрообладнання до автотранспортних засобів в Україні. Засноване в 1994 році як невеликий підрозділ, який спеціалізувався на складанні низьковольтних та акумуляторних джгутів проводів до автомобілів ВАЗ. Розташоване за адресою с. Мукша Китайгородська, вул. Матросова, будинок 1А. Розмір статутного капіталу складає 600 000 грн.

Основними видами діяльності за КВЕД є:

29.31 Виробництво електричного й електронного устаткування для автотранспортних засобів.

29.32 Виробництво інших вузлів, деталей і приладдя для автотранспортних засобів.

45.11 Торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами.

45.20 Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів.

46.90 Неспеціалізована оптова торгівля.

49.31 Пасажирський наземний транспорт міського та приміського сполучення.

Ознайомившись із організаційною структурою підприємства можна сформувати такий поділ персоналу за категоріями:

Адміністративно-управлінський апарат - директор підприємства, заступник директора підприємства, заступник директора з матеріально-технічного постачання, директор технічний, начальник відділу із зовнішньоекономічної діяльності, менеджер з логістики, інспектор з охорони праці, інженер-енергетик.

Бухгалтерія - головний бухгалтер, заступник головного бухгалтера, бухгалтер, економіст, економіст з матеріально-технічного забезпечення.

Виробництво - а) технолого-конструкторське бюро - інженер конструктор (електроніка), технік-технолог; б) дільниця виготовлення авто джгутів - начальник виробництва, начальник зміни, завідувач центрального складу, комірник, бригадир, контролер матеріалів та виробів, штампувальник, в'язальник схемних джгутів кабелів та шнурів, армувальник кабельних виробів, зачищувач електроізоляційних матеріалів, різальник матеріалів кабельного виробництва, налагоджувальник холодноштампувального устаткування, укладальник-пакувальник, вантажник.

Транспортна дільниця - водій автотранспортних засобів, авторемонтник, слюсар з ремонту автомобілів.

Організаційна структура. Оскільки ТОВ «ЛМВ-33» діє у відповідності до системи менеджменту якості ISO 9001:2015, при управлінні підприємством поділ здійснюється не на окремі відділи, а на процеси, на яких побудоване функціонування компанії. На рис. 2.1 зображено процесну модель ТОВ «ЛМВ-33».

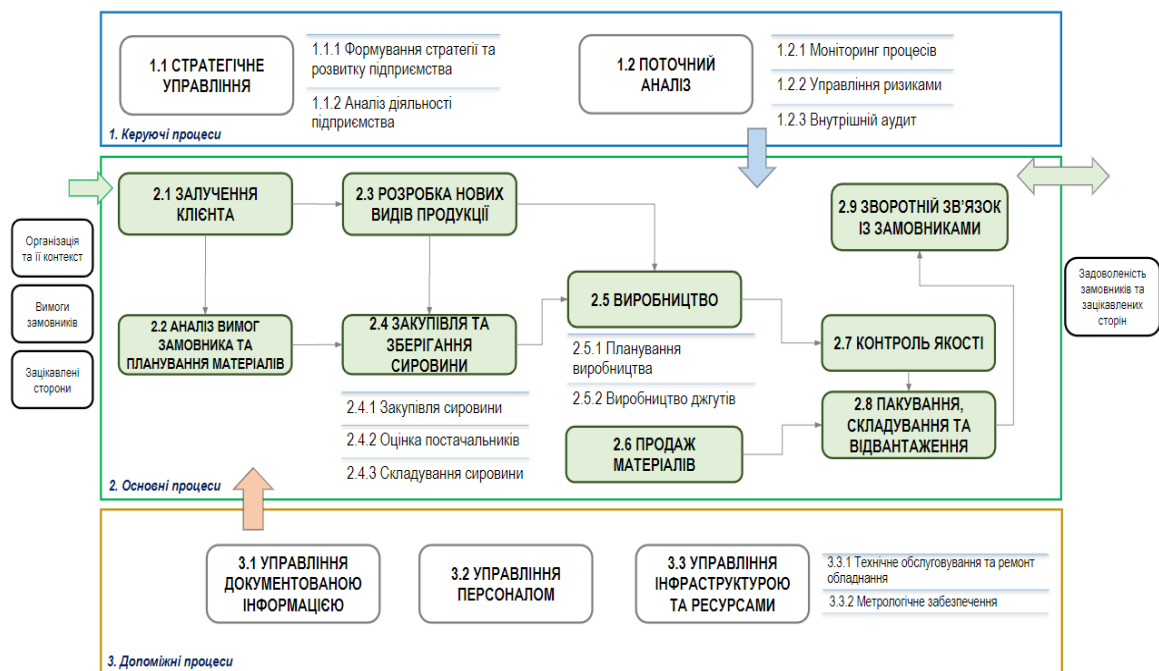

Рис. 2.1. Процесна модель ТОВ «ЛМВ-33»

Джерело: сформовано за даними ТОВ

Виділено три групи процесів, які включають в себе наступні елементи:

Група «Керуючі процеси»:

- Стратегічне управління;
- Формування стратегії та розвиток підприємства;
- Аналіз діяльності підприємства.
- Поточний аналіз;
- Моніторинг процесів;
- Управління ризиками;
- Внутрішній аудит.

Група «Основні процеси»:

- Залучення клієнта;
- Аналіз вимог замовника та планування матеріалів;
- Розробка нових видів продукції;
- Закупівля та зберігання сировини;
- Виробництво;
- Контроль якості;
- Пакування, складування та відвантаження;
- Зворотній зв'язок із замовником.

Група «Допоміжні процеси»:

- Управління документованою інформацією»;
- Управління персоналом;
- Управління інфраструктурою та ресурсами;
- Технічне забезпечення та ремонт обладнання;
- Метрологічне забезпечення.

В сучасних умовах динамічного бізнес-середовища розробка та ефективне впровадження стратегії розвитку стають критичними елементами успішної діяльності підприємства. Сприятливі зміни на ринку, постійна еволюція технологій та зміна уподобань споживачів ставлять перед керівництвом завдання створення гнучкої та відповідальної стратегії, спрямованої на досягнення

довгострокових цілей підприємства. Підприємство ТОВ «ЛМВ-33» розробило стратегію розвитку на п'ять років – рис. 2.2.

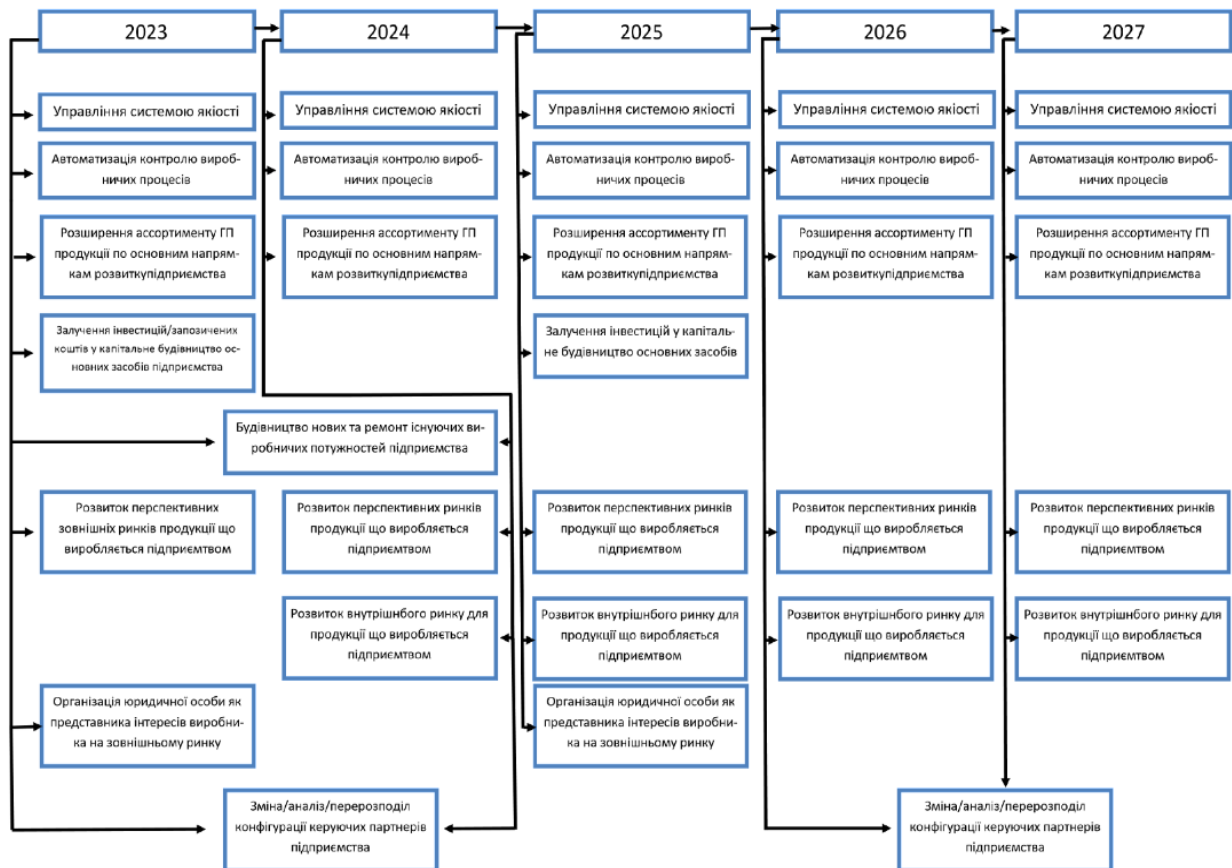

Рис. 2.2. Схема стратегії розвитку підприємства ТОВ "ЛМВ-33" на п'ять років

Джерело: сформовано за даними ТОВ

Після детального ознайомлення із стратегією розвитку підприємства можна зробити наступний висновок:

Розробка та реалізація стратегії розвитку є важливим етапом в управлінні підприємством, особливо в умовах постійних змін на ринку та конкурентному середовищі. Висновки, які можна зробити, свідчать про те, що стратегічне планування вимагає комплексного аналізу, врахування ризиків та визначення оптимального шляху розвитку.

Перш за все, визначено, що підприємство має чітко визначені цілі та основні напрямки розвитку. Аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів дозволяє

зрозуміти потенційні можливості та загрози, з якими може стикнутися підприємство, а також визначити його сильні та слабкі сторони.

Завдяки цілеспрямованому стратегічному плануванню, підприємство може ефективно адаптуватися до змін, реалізовувати інновації, та забезпечувати стабільний та стійкий розвиток в довгостроковій перспективі. Стратегія розвитку є не лише інструментом досягнення успіху, але й ключовою складовою високоекономічного та конкурентоздатного бізнесу.

Фінансові показники. Основні методологічні принципи складання фінансової звітності регулюються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV та затвердженими Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, згідно з якими фінансова звітність – це звітність, яка дає інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства за звітній період. Також НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає бухгалтерську звітність як звітність, яка складена на основі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів [23].

Головною метою складання фінансової звітності є надання правдивої та неупередженої інформації про результати діяльності, фінансовий стан та рух грошових коштів на підприємстві.

Показники фінансової звітності є числовими показниками, що використовуються для аналізу фінансового стану підприємства. Ці показники можуть бути розраховані на основі фінансових звітів, таких як баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про зміни власного капіталу, звіт про грошові потоки та інші [41].

Рентабельність - здатність підприємства отримувати прибуток від своєї діяльності, використовуючи свої ресурси. Цей показник визначається за формулою (2.1):

$$РП = \frac{БП}{Р} * 100\% \quad (2.1)$$

де

БП — сума прибутку;

Р — витрати.

Розрахунки за даними ТОВ:

$$\text{Рент. 2018 р.} = \frac{2919,7 \text{ тис.грн}}{38077,6 \text{ тис.грн}} * 100\% = 7,66\%;$$

$$\text{Рент. 2019 р.} = \frac{2061,0 \text{ тис.грн}}{33143,3 \text{ тис.грн}} * 100\% = 6,21\%;$$

$$\text{Рент. 2020 р.} = \frac{2668,8 \text{ тис.грн}}{34605,0 \text{ тис.грн}} * 100\% = 7,7\%.$$

$$\text{Рент. 2021 р.} = \frac{6700,2 \text{ тис.грн}}{60447,9 \text{ тис.грн}} * 100\% = 11,08\%.$$

$$\text{Рент. 2022 р.} = \frac{12829,4 \text{ тис.грн}}{88635,5 \text{ тис.грн}} * 100\% = 14,5\%.$$

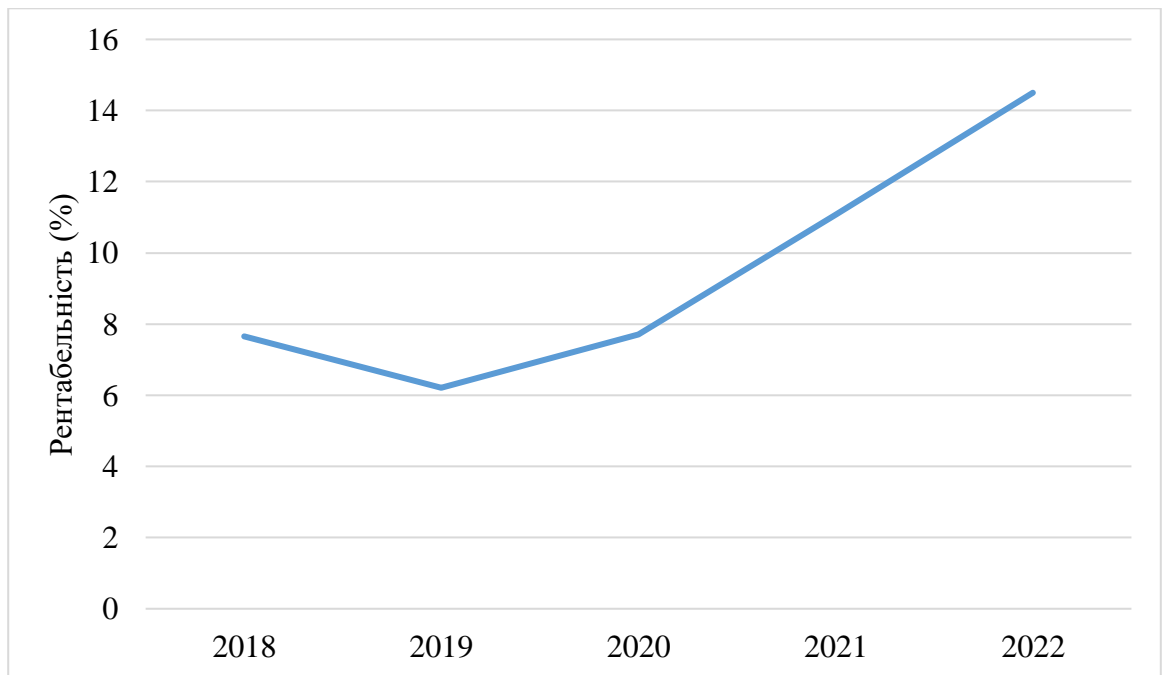

Рис. 2.3. Динаміка показника рентабельності за 2018-2022 рр.

Джерело: побудовано автором за даними ТОВ «ЛМВ-33»

Оскільки нормативних значень рівня рентабельності не існує, потрібно спостерігати за змінами даного показника. За розглянуті роки рівень загальної рентабельності зростає, лише у 2019 році показник значно зменшився, проте в 2020 та наступних роках показник зростає.

Коефіцієнт загальної ліквідності характеризує платоспроможність підприємства в періоді, за який оборотні активи можуть бути повністю переведені в грошові кошти з метою повного погашення поточних зобов'язань, тобто протягом одного року. Заведено вважати, що цей коефіцієнт має знаходитись в межах від 1 до 2. Нижня межа обумовлена тим, що оборотних активів щонайменше має бути для погашення короткострокових зобов'язань, інакше підприємству буде загрозувати банкрутство. Перевищення верхньої межі є теж не бажаним, оскільки свідчитиме про формування незадовільної структури капіталу. Теоретична мінімально достатня величина - 0,6.

Коефіцієнт загальної ліквідності розрахуємо за формулою (2.2):

$$K_{зл} = \frac{\phi_{1р.1195}}{\phi_{1р.1695}} \quad (2.2)$$

За даними ТОВ «ЛМВ-33»:

$$K_{зл2018} = \frac{18358,4 \text{ тис.грн}}{5343,6 \text{ тис.грн}} = 3,4;$$

$$K_{зл2019} = \frac{20338,7 \text{ тис.грн}}{2832,8 \text{ тис.грн}} = 7,2;$$

$$K_{зл2020} = \frac{23325,5 \text{ тис.грн}}{3848,6 \text{ тис.грн}} = 6,06;$$

$$K_{зл2021} = \frac{36264,8 \text{ тис.грн}}{4792,4 \text{ тис.грн}} = 7,56;$$

$$K_{зл2022} = \frac{38920,6 \text{ тис.грн}}{5482,8 \text{ тис.грн}} = 7,1.$$

На рис. 2.4 відобразимо наочно динаміку коефіцієнта загальної ліквідності досліджуваного ТОВ за 2018-2022 рр.

Коефіцієнт поточної ліквідності відображає взаємозв'язок між розміром поточних активів і поточними зобов'язаннями; показує здатність підприємства погашати поточні (короткострокові, до одного року) зобов'язання тільки за рахунок поточних (оборотних) активів. Відповідно до традиційного підходу, чим вище коефіцієнт поточної ліквідності, тим більш ліквідним є підприємство.

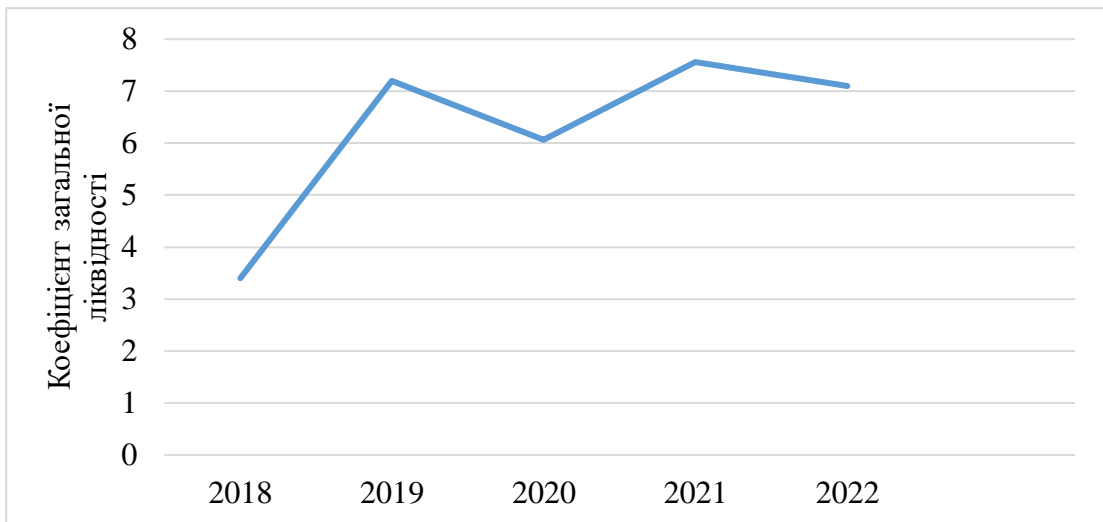

Рис. 2.4. Динаміка коефіцієнта загальної ліквідності за 2018-2022 рр.

Джерело: побудовано автором за даними ТОВ «ЛМВ-33»

Для коефіцієнта поточної ліквідності рекомендованим є значення 1-3. Якщо коефіцієнт <1 , то це свідчить про недостатність короткострокової платоспроможності, якщо >3 — це передусім пов'язано з неефективним управлінням поточними активами.

Коефіцієнт поточної ліквідності розрахуємо за формулою (2.3):

$$K_{\text{пл}} = \frac{\phi 1(\text{р.1195}-\text{р.1100})}{\phi 1\text{р.1695}}; \quad (2.3)$$

За даними ТОВ «ЛМВ-33»:

$$K_{\text{пл } 2018} = \frac{5079,9 \text{ тис.грн}}{5343,6 \text{ тис.грн}} = 0,95;$$

$$K_{\text{пл } 2019} = \frac{6148,5 \text{ тис.грн}}{2832,8 \text{ тис.грн}} = 2,17;$$

$$K_{\text{пл } 2020} = \frac{8245,3 \text{ тис.грн}}{3848,6 \text{ тис.грн}} = 2,14;$$

$$K_{\text{пл } 2021} = \frac{17387,5 \text{ тис.грн}}{4792,4 \text{ тис.грн}} = 3,63;$$

$$K_{\text{пл } 2022} = \frac{18548,7 \text{ тис.грн}}{5482,8 \text{ тис.грн}} = 3,38.$$

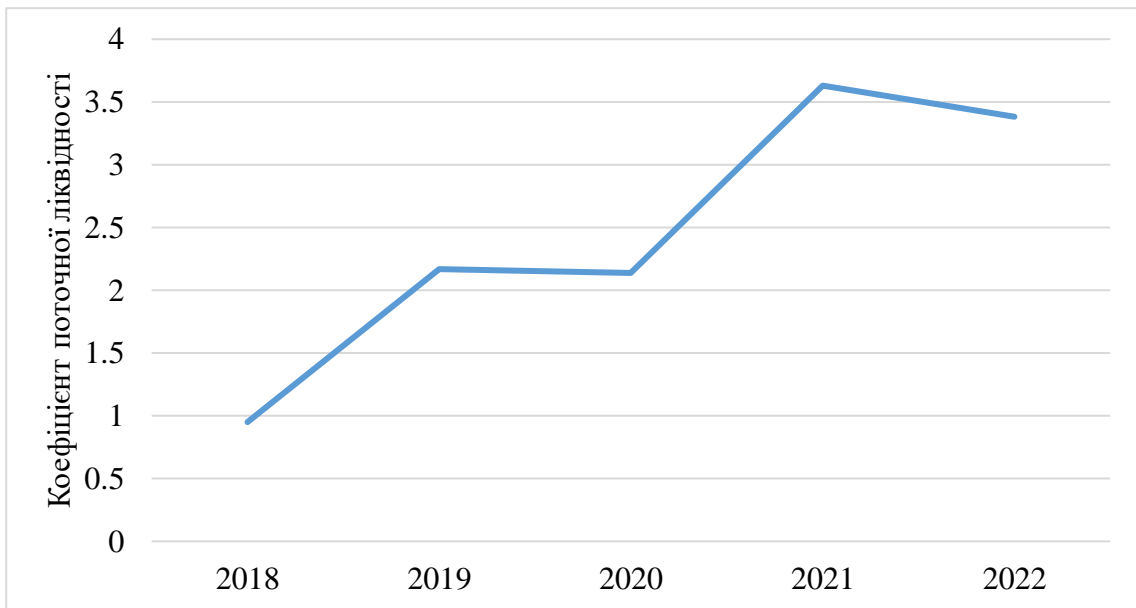

Рис. 2.5. Динаміка показника поточної ліквідності ТОВ «ЛМВ-33»

Джерело: сформовано автором за даними розрахунків

З однієї сторони високий показник вказує на хороший стан платоспроможності та достатню кількість поточних активів, що є хорошим знаком для кредиторів. Для самого підприємства, перевищення коефіцієнта рівня 3 у 2021 та 2022 роках свідчить про залучення зайвих оборотних активів та їх неефективну структуру.

Кредитне навантаження розраховуємо за формулою (2.4):

$$K_n = \frac{\text{Сума заборгованості}}{\text{Сума доходів}} * 100\% \quad (2.4)$$

За даними ТОВ «ЛМВ-33»:

$$K_{n2018} = \frac{5343,6 \text{ тис.грн}}{41638,2 \text{ тис.грн}} * 100\% = 12,8\%;$$

$$K_{n2019} = \frac{2832,8 \text{ тис.грн}}{35656,7 \text{ тис.грн}} * 100\% = 7,9\%;$$

$$K_{n2020} = \frac{3848,6 \text{ тис.грн}}{37859,6 \text{ тис.грн}} * 100\% = 10,2\%;$$

$$K_{n2021} = \frac{4792,4 \text{ тис.грн}}{68618,9 \text{ тис.грн}} * 100\% = 6,99\%;$$

$$K_{n2022} = \frac{3197,8 \text{ тис.грн}}{104281,1 \text{ тис.грн}} * 100\% = 3\%.$$

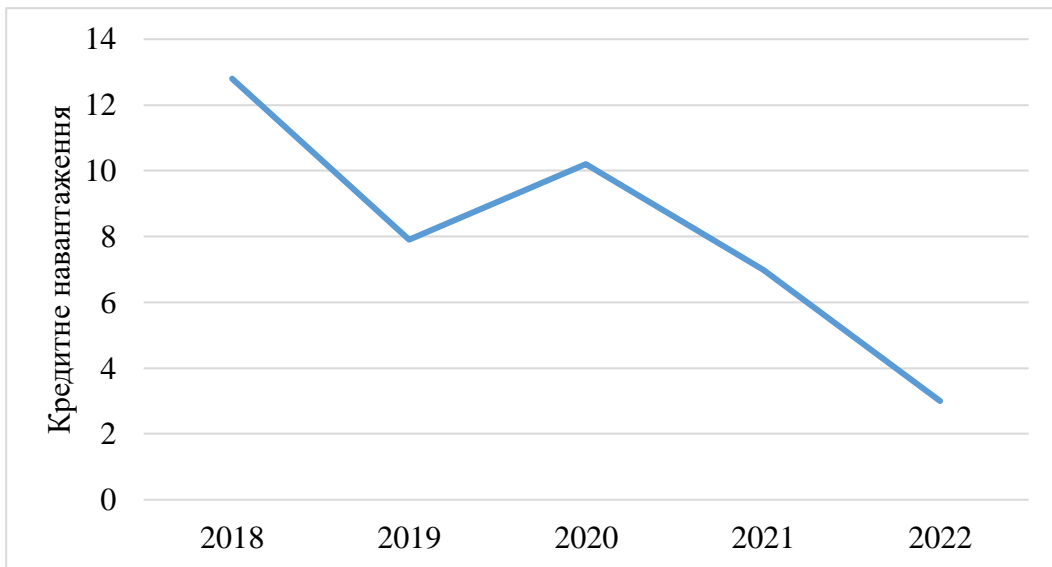

Рис. 2.6. Кредитне навантаження ТОВ за 2018-2022 рр.

Джерело: сформовано автором за даними розрахунків

Цей показник дозволяє банкам, фінансовим установам та кредиторам оцінювати ризик кредитування та визначати можливість надання кредиту залежно від фінансової стійкості та платоспроможності позичальника. Для фінансової стійкості рекомендується, щоб даний коефіцієнт не перевищував 40-50%. Показник ТОВ «ЛІМВ-33»

Рентабельність продажів — показник прибутковості, який вказує на обсяг чистого прибутку, згенерований однією гривнею продажів. Знайдемо за формулою (2.5):

$$\text{Рентабельність продажів} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід}} * 100\% \quad (2.5)$$

За даними ТОВ «ЛІМВ-33»:

$$\text{Рентабельність продажів 2018} = \frac{2919,7}{41638,2} * 100\% = 7,01\%;$$

$$\text{Рентабельність продажів 2019} = \frac{2061,0}{27009,1} * 100\% = 7,6\%;$$

$$\text{Рентабельність продажів 2020} = \frac{2668,8}{31171,9} * 100\% = 8,56\%;$$

$$\text{Рентабельність продажів 2021} = \frac{6700,2}{59270,6} * 100\% = 11,3\%;$$

$$\text{Рентабельність продажів 2022} = \frac{12829,4}{76475,6} * 100\% = 16,78\%;$$

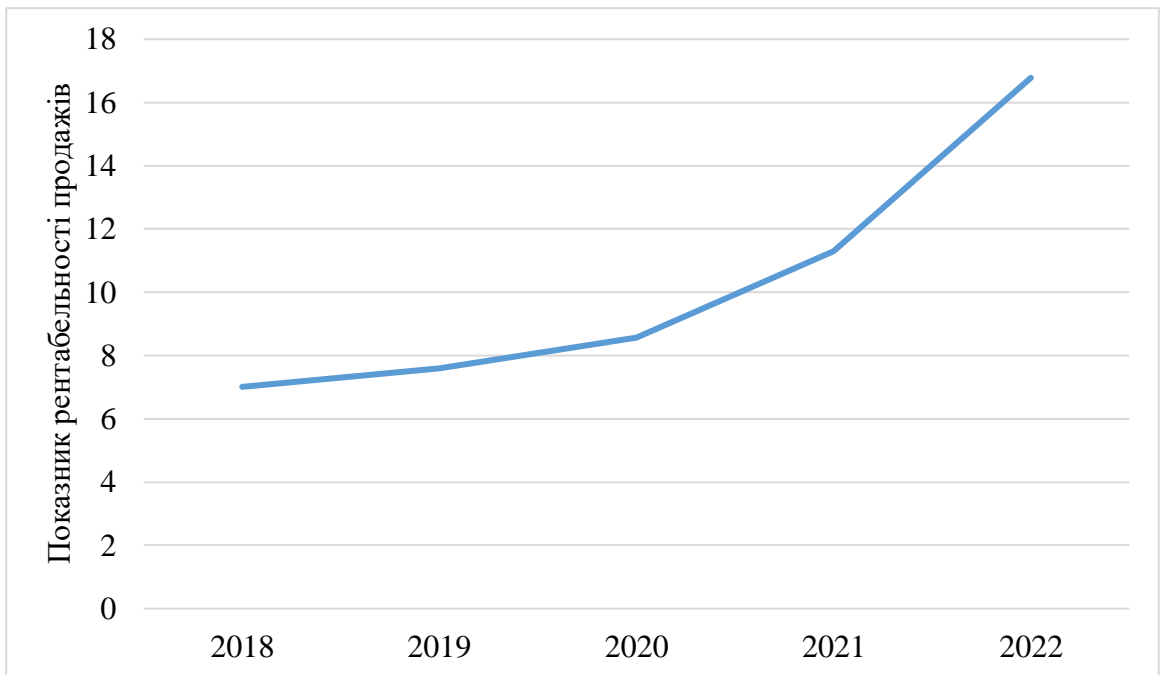

Рис. 2.7. Динаміка показника рентабельності продажів, 2018-2022 рр.

Джерело: сформовано автором за даними розрахунків

Нормативного значення для показника рентабельності продажів не має. Проте підвищення даного показника впродовж досліджуваного періоду свідчить про ефективне управління витратами компанії ТОВ «ЛІМВ-33».

Виручка від реалізації у 2018 році склала 41638,2 грн, у 2019 — 27009,1 грн, 2020 — 31171,9 грн, 2021 — 59270,6 грн, 2022 — 76475,6 грн.

Таблиця 2.1

Показники виручки ТОВ «ЛІМВ-33» за 2018-2022 рр., тис. грн

Рік	Виручка	% від попереднього року
2018	41638,2	—
2019	27009,1	64,85
2020	31171,9	115,4
2021	59270,6	190,1
2022	76475,6	129,02

Джерело: сформовано автором за даними ТОВ (дод. А, Б, В, Г)

У 2019 році виручка зменшилася на 35,85%. Проте, починаючи з 2020 року виручка від реалізації продукції почала стрімко зростати. Причиною цього стало залучення нових партнерів, укладання вигідних контрактів та розвиток

виробництва в цілому. Зростання виручки від реалізації свідчить про те, що підприємство значно наростило кількість продажів.

Чистий прибуток у 2018 році дорівнював 2919,7 грн, 2019 — 2061,0 грн, 2020 — 2668,2 грн, 2021 — 6700,2 грн, 2022 — 12829,4 грн.

Таблиця 2.2

Чистий прибуток підприємства за 2018-2022 рр.

Рік	Сума чистого прибутку	% від попереднього року
2018	2919,7	—
2019	2061,0	70,58
2020	2668,2	129,46
2021	6700,2	251,1
2022	12829,4	191,47

Джерело: сформовано автором за даними ТОВ (дод. А, Б, В, Г)

Збільшення чистого прибутку свідчить про підвищення ефективності підприємства.

Рентабельність активів (ROA) — фінансовий показник, який вимірює прибутковість підприємства відносно його активів. Рентабельність активів розраховується за наступною формулою (2.6):

$$ROA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна сума активів}} * 100\% \quad (2.6)$$

Для того щоб розрахувати рентабельність активів потрібно знайти показник середньорічної суми активів (2.7):

$$\text{Середньорічна сума активів} = \frac{\sum \text{активи на поч.року}}{2} + \frac{\sum \text{активи на кін.року}}{2} \quad (2.7)$$

За даними ТОВ «ЛМВ-33»:

$$\text{Середньорічна сума активів 2018 р.} = \frac{17368,2}{2} + \frac{21469,6}{2} = 19418,9 \text{ грн;}$$

$$\text{Середньорічна сума активів 2019 р.} = \frac{21469,6}{2} + \frac{23424,1}{2} = 22446,85 \text{ грн;}$$

$$\text{Середньорічна сума активів 2020 р.} = \frac{23424,1}{2} + \frac{26066,1}{2} = 24745,1 \text{ грн;}$$

$$\text{Середньорічна сума активів 2021 р.} = \frac{26066,1}{2} + \frac{39140,3}{2} = 32603,2 \text{ грн;}$$

$$\text{Середньорічна сума активів 2022 р.} = \frac{39140,3}{2} + \frac{49958,4}{2} = 44549,35 \text{ грн;}$$

$$\text{ROA 2018} = \frac{2919,7 \text{ грн}}{19418,9 \text{ грн}} * 100\% = 15\%;$$

$$\text{ROA 2019} = \frac{2061,0 \text{ грн}}{22446,85 \text{ грн}} * 100\% = 9,18\%;$$

$$\text{ROA 2020} = \frac{2668,2 \text{ грн}}{24745,1 \text{ грн}} * 100\% = 10,7\%;$$

$$\text{ROA 2021} = \frac{6700,2 \text{ грн}}{32603,2 \text{ грн}} * 100\% = 20,5\%;$$

$$\text{ROA 2022} = \frac{12829,4}{44549,35 \text{ грн}} * 100\% = 28,8\%;$$

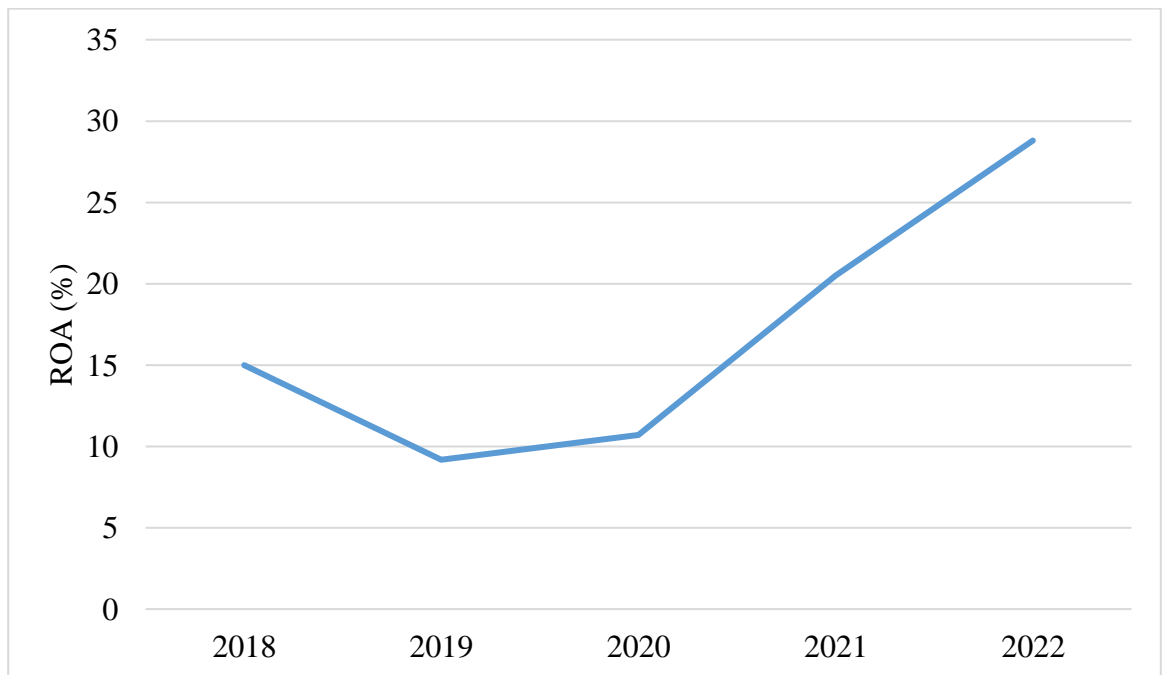

Рис. 2.8. Динаміка показника рентабельності активів за 2018-2022 рр.

Джерело: сформовано автором за результатами розрахунків

Зростання даного показника (ROA) свідчить про хорошу роботу підприємства. Не існує нормативного значення цього показника, його необхідно аналізувати в динаміці. Протягом досліджуваного періоду рентабельність активів підвищилась (не беручи до уваги 2019 рік). Якщо в 2019 році ТОВ «ЛМВ-33» отримала 9,18 копійок чистого прибутку на кожен вкладену гривню активів, то в 2020 році 10,7 копійок, 2021 р. — 20,5 коп., 2022 р. — 28,8 коп. Факторами такого підвищення є оптимізація структури оборотних активів та підвищення суми чистого прибутку. В цілому діяльність компанії в період з 2020-2022 рр. була ефективною.

Проаналізувавши основні фінансові показники підприємства можна дійти висновку про:

Показник рентабельності показав позитивну динаміку зростання. Цей факт зумовлений такими факторами як: підвищення ефективності управління витратами, були вжиті заходи щодо оптимізації витрат на логістику, що дозволило збільшити прибутковість; покращення якості обслуговування клієнтів за рахунок отримання зворотного зв'язку шляхом анкетування; розширення асортименту продукції, введення нових товарних груп та клієнтоорієнтованість дозволили збільшити обсяги продажів та прибутковість підприємства.

Торговельне підприємство ТОВ «ЛМВ-33» має високий показник загальної ліквідності, що вказує на його здатність покривати всі свої зобов'язання за допомогою наявних активів. Передусім це можливо через ефективне управління оборотним капіталом, контроль над заборгованістю та своєчасним погашенням зобов'язань.

Аналіз фінансових показників показав, що підприємство ТОВ «ЛМВ-33» має підвищений показник поточної ліквідності. На такий результат могли вплинути такі фактори: підприємство має високий обсяг продажів, що призводить до збільшення оборотних активів і поліпшення ліквідності; наявність додаткових джерел фінансування через кредити; ефективне управління дебіторськими рахунками. Також свідченням незначного підвищення показника поточної ліквідності може бути залучення зайвих оборотних активів та їх неефективну структуру.

Показник кредитного навантаження на підприємстві ТОВ «ЛМВ-33» знаходиться в межах норми. Перш за все такий стан забезпечується розумним використанням кредитів, підприємство має збалансований підхід до залучення нових кредитів, обираючи оптимальні умови кредитування та уникаючи надмірного боргового навантаження. Також підприємство приділяє значну увагу для своєчасного погашення зобов'язань, уникаючи прострочень та штрафних санкцій, що сприяє підтриманню хорошого показника кредитного навантаження. Ефективне управління грошовими потоками забезпечує своєчасне надходження

коштів для покриття боргових зобов'язань. Підвищення прибутковості, рентабельності та інших фінансових показників допомагає зменшити залежність компанії від зовнішнього фінансування, що позитивно впливає на його кредитне навантаження.

Незважаючи на різке зменшення виручки від реалізації в 2019 році, в наступні роки показник зростає. Це свідчить, що на продукцію ТОВ «ЛМВ-33» зростає попит та підвищується ефективність продажів.

Аналіз фінансових показників ТОВ «ЛМВ-33» показав, що підприємство зазнало систематичного зростання чистого прибутку починаючи з 2019 року. Причинами такого позитивного процесу є: збільшення обсягів продажів, що призводить до збільшення доходів і, відповідно, до зростання прибутку; ефективне управління витратами; впровадження нових технологій, підвищення продуктивності праці, поліпшення організації виробництва, що призводить до зниження виробничих витрат і підвищення прибутку; прийняття заходів щодо мінімізації ризиків, пов'язаних з виробництвом, постачанням та збутом, що також сприяє збільшенню прибутку.

Досліджуване підприємство зазнало підвищення рентабельності продажів протягом 2020-2022 років. Це означає, що підприємство стало більш прибутковим у реалізації своїх товарів.

2.2. Стан організації обліку дебіторської заборгованості

Організація облікового процесу є складним завданням, і правильне планування грає важливу роль у забезпеченні його ефективності. План організації бухгалтерського обліку визначає зміст, порядок та терміни виконання всіх облікових робіт на підприємстві, включаючи отримання необхідної інформації та технічне оформлення облікових даних. Цей план включає такі складові, як план документації і документообороту, робочий план рахунків, план інвентаризації, план технічного оформлення обліку, план організації праці облікових працівників та план звітності.

План документації і документообороту визначає порядок документального оформлення всіх економічних операцій, а також послідовність руху документів від моменту їх виникнення чи складання через всі етапи обробки до здачі в архів. На підприємстві розробляється план-графік документообороту для цього [56].

Робочий план рахунків розробляється головним бухгалтером або особою, відповідальною за ведення бухгалтерського обліку, на основі чинного плану рахунків. Для цього з плану рахунків, який був схвалений Міністерством фінансів України, вибираються ті синтетичні рахунки і субрахунки, які необхідні для обліку економічних операцій конкретного підприємства. Враховуючи технологічні особливості виробництва та його організацію, складається перелік аналітичних рахунків, а за потреби - і субрахунків [65].

План інвентаризації включає перелік майна, коштів і зобов'язань, які підлягають періодичній перевірці, а також визначає терміни проведення інвентаризації, виконавців та осіб, відповідальних за цей процес. Він розробляється на основі положень бухгалтерського обліку, стандартів та інших нормативних документів, які регулюють порядок та вимоги до проведення інвентаризації.

План технічного оформлення обліку передбачає вибір форми бухгалтерського обліку, встановлення порядку реєстрації господарських операцій, матеріально-технічне оснащення робочих місць облікових працівників, використання нормативних документів, довідок, обчислювальної техніки, і впровадження сучасних форм і методів обробки інформації за допомогою комп'ютерів.

План організації праці облікових працівників визначає структуру облікового апарату, посадові інструкції, послідовність виконання облікових робіт, заходи з підвищення кваліфікації працівників бухгалтерської служби та організацію їх робочих місць.

План звітності включає в себе перелік звітів, як внутрішніх, так і зовнішніх, визначає строки їх складання та подання. Крім того, він містить вказівки щодо посадових осіб і їх відповідальності за точність і своєчасність складання звітних

документів. Ці плани, які взаємодіють між собою, утворюють загальний план для раціональної організації бухгалтерського обліку [70].

Керівник підприємства несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку і повинен створити необхідні умови для його ефективного ведення. Він також зобов'язаний гарантувати, що всі підрозділи, служби та працівники, які мають відношення до бухгалтерського обліку, дотримуються вимог бухгалтера щодо правильного оформлення та подання первинних документів [24].

Розподіл облікового процесу між виконавцями, тобто обліковими працівниками, є важливою складовою. Існують різні форми розподілу облікової праці та організації обліку, такі як централізована, децентралізована та неповна децентралізація [33], схематично зображені на рис. 2.9.

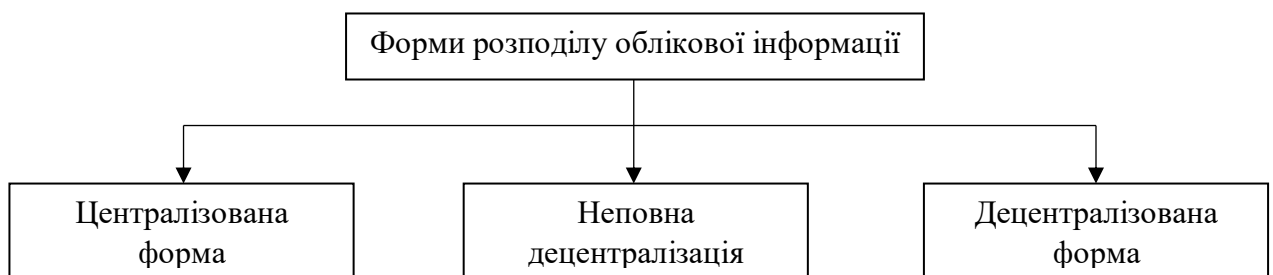

Рис. 2.9. Форми розподілу облікової інформації

Джерело: за даними [55]

На ТОВ «ЛМВ-33» функціонує централізована форма. Суть даної системи полягає в тому, що обліковий апарат зосереджений в центральній бухгалтерії і підпорядковується головному бухгалтеру в адміністративному і методологічному порядку. Саме тут зосереджено ведення всього аналітичного та синтетичного обліку.

Стан організації обліку дебіторської заборгованості на виробничому підприємстві ТОВ «ЛМВ-33» визначається низкою факторів, які впливають на ефективність управління фінансами та взаємодію з клієнтами. Нижче наведено загальний опис такого стану:

На підприємстві ТОВ «ЛМВ-33» організацію обліку дебіторської заборгованості здійснює бухгалтер за допомогою програми російського виробника, що заборонена на сьогодні українським законодавством. Використання даної програми забезпечує можливість конфігурування структурованої системи аналітичних рахунків для ефективного обліку поточних зобов'язань. Вона дозволяє виконувати господарські операції, пов'язані з отриманням та погашенням різних видів заборгованостей перед постачальниками, замовниками та соціальними фондами. Процес введення даних в програмі може здійснюватися як за допомогою стандартних шаблонів, так і шляхом використання спеціалізованих документів. Крім того, програма автоматизує облік рахунків з контрагентами та підзвітними особами, спрощуючи і уніфікуючи процес управління фінансовими взаєминами.

Підприємство чітко визначає умови та строки платежів, вони залежать від договірних зобов'язань клієнта та складають від 3 до 60 днів, в окремих випадках кредитування не надається, клієнти працюють за передоплатою. Усі угоди та договори оформлені в письмовій формі, враховуючи умови оплати, строки та взаємовідносини з контрагентами.

Здійснюється систематичний аналіз кредитоспроможності клієнтів перед укладанням нових угод.

Протягом усього періоду співпраці ведеться детальна документація кожної угоди, а рахунки-фактури та інші документи вносяться в систему обліку негайно.

Бухгалтер підприємства проводить регулярний моніторинг дебіторської заборгованості та аналіз причин можливих затримок у платежах.

Застосовується чіткі процедури стягнення боргів, включаючи відправлення регулярних нагадувань.

Ефективність бухгалтерського обліку в значній мірі визначається організацією праці облікового апарату, яка повинна базуватися на наукових засадах. Наукова організація праці облікової служби включає в себе розподіл та кооперацію праці, нормування облікової роботи, регламентацію завдань, функцій та обов'язків окремих працівників, стандартизацію бухгалтерського

обліку та використання передового досвіду, який накопичений як вітчизняними, так і зарубіжними фахівцями.

Організація обліку заборгованості базується на затвердженні специфічної облікової політики підприємством, що є основою для своєчасного та достовірного виявлення недоліків системи та впровадження коригуючих заходів. Частина облікової політики, що визначає особливості обліку фінансових транзакцій, пов'язаних із взаємодією з іншими організаціями, потребує внесення коригувань у відповідні аспекти цієї політики:

1. Критеріїв, що забезпечать достовірне визнання та оцінку дебіторської заборгованості. В даному випадку заборгованість доцільно визнавати активом в разі її відповідності таким критеріям: існує ймовірність в майбутньому отримати підприємством економічні вигоди; точність розрахунку суми заборгованості; покупець отримав всі ризики та вигоди, що пов'язані з правом володіння певним активом; підприємство-продавець втрачає будь-який контроль над об'єктом реалізації.

2. Встановити критерії визнання сумнівної дебіторської заборгованості в разі прострочення терміну оплат заборгованості, відхиленні претензії боржником або відсутності відповіді на неї, при порушенні справи банкрутства боржника підприємства.

3. Сформуванню резерв сумнівних боргів виходячи з результатів попередньо проведеного аналізу фінансового становища окремих контрагентів підприємства залежно від термінів прострочення погашення заборгованості, розмірів підприємства та обсягів його діяльності. Проведення даного аналізу забезпечить визначення структури заборгованості, розподіливши її на сумнівні борги та безнадійну заборгованість. Формування резерву повинно опиратись на принцип обачності, за яким методи ведення обліку повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань з витратами підприємства, та, в свою чергу, завищенню оцінки активів і доходів підприємства.

4. Запровадження особливостей відображення інформації в обліку про безнадійну заборгованість. Критерієм для визначення заборгованості, як

безнадійної, є наявність сплину того строку позовної давності за зобов'язаннями щодо такого виду заборгованості незалежно від наявності чи ні звернення кредитора до суду задля її стягнення. Списання безнадійної заборгованості здійснюється при виключенні даної суми з активів підприємства з одночасним скорочення обсягу попередньо сформованого резерву сумнівних боргів підприємства.

Загальна пропозиція змін до облікової політики спрямована на вирішення завдань щодо підвищення обсягів та якості інформації про поточний стан і структуру дебіторської заборгованості, розглядаючи конкретного клієнта чи замовника.

2.3. Внутрішньогосподарський контроль розрахунків з покупцями та замовниками

Організація системи внутрішнього контролю в ТОВ "ЛМВ-33" є ключовим аспектом для ефективного функціонування підприємства. Ця система відіграє важливу роль у підвищенні ефективності управлінських рішень на різних етапах господарювання. Головною метою впровадження системи внутрішнього контролю є надання точного та об'єктивного відображення інформації щодо розрахункових операцій, включаючи як первинну, так і вторинну документацію. Це сприятиме підвищенню рівня інформаційного забезпечення щодо стану дебіторської заборгованості.

При створенні системи внутрішнього контролю визначено низку завдань, розв'язання яких сприятиме успішному впровадженню цієї системи:

1. Аналіз причин виникнення дебіторської заборгованості, здійснивши попередню оцінку ключових контрагентів підприємства. На основі цього аналізу визначаються напрямки модернізації системи з метою подальшого вдосконалення.

2. Визначення точного обсягу дебіторської заборгованості загалом для підприємства та її розподіл відповідно до кожного з контрагентів з метою забезпечення достовірності цих даних.

3. Перевірка відповідності письмово укладених договорів відповідно до чинного законодавства держави.

4. Визначення відповідності фактичних термінів позовної давності встановленим строкам.

5. Створення комісії для проведення інвентаризації та системи контрольних заходів з метою забезпечення ефективного ведення поточного контролю над розрахунками.

6. Аналіз і поліпшення ефективності процедур відвантаження товарів покупцям з метою підвищення їх якості.

Початковим етапом проведення контролю будь-яких взаємовідносин є оцінка контрагента, що повинна базуватися на оцінці рівня репутації та фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності.

Для ефективного формування системи внутрішнього господарського контролю важливо приділити увагу впровадженню плану контрольних заходів. Цей план повинен забезпечити документальну фіксацію процедур перевірки, визначити тривалість та періодичність контрольних заходів, а також визначити відповідальних осіб за результати аналізу.

Проведення внутрішнього господарського контролю включає в себе послідовні етапи та взаємозалежні заходи. Це включає формування робочого плану, враховуючи особливості функціонування підприємства, розробку конкретної програми контрольних заходів та процедур для розрахунків з дебіторами підприємства. Також важливо розподілити обов'язки між відповідальними особами та надати кожній з них конкретні завдання в сфері контролю.

Накопичення первинних та вторинних даних є основою інформації для контрольних заходів. Заключний етап включає практичне проведення процедур внутрішнього контролю, визначення результатів та оформлення висновків щодо

стану облікового процесу дебіторської заборгованості від покупців та замовників [31].

У відповідності до визначеної мети та попередньо сформульованих завдань розробляється програма внутрішнього господарського контролю для дебіторської заборгованості. Ця програма включатиме основні методики та заходи контролю, спрямовані на вирішення визначених завдань.

Структуру програми внутрішнього господарського контролю для ТОВ "ЛМВ-33" представлено у вигляді таблиці 2.3 для кращого визначення:

Таблиця 2.3

План контролю взаєморозрахунків із клієнтами та замовниками.

Ціль заходів внутрішньогосподарського контролю	Документація, згідно якої регламентується контроль
Аналіз класифікації дебіторської заборгованості від різних критеріїв розділу	Рахунки обліку
Перевірка надійності виплат дебіторської заборгованості	Договір, накладні, податкові накладні, рахунок, платіжне доручення, ТТН, акт приймання матеріалів
Аналіз точності відображення інформації про дебіторську заборгованість на початку та закінченні досліджуваного періоду.	Головна книга, баланс
Перевірка відповідності боргів дебіторів перед підприємством.	Акт звірки
Оцінка точності та коректності зафіксованої інформації щодо заборгованості в первинних документах.	Договір, накладні, рахунок фактура, платіжне доручення, акт приймання
Аналіз відповідності кореспонденції рахунків	Оборотно-сальдова відомість по рахунку 361, 37

Джерело: сформовано автором за [29], [39], [62].

Один із ключових етапів формування системи є визначення та розподіл етапів безпосереднього проведення контролюючих заходів, а саме:

1. Першочерговий контроль має базуватися на оцінці юридичної основи будь-яких взаємодій з конкретним контрагентом підприємства. Це включає аналіз якості та відповідності умовам попередньо укладеного договору, перевірку фінансової стабільності та виконання дебітором своїх зобов'язань перед підприємством.

2. Наступним етапом контролю є аналіз поточного рівня заборгованості

дебіторів загалом та за окремим контрагентом. При цьому вивчаються причини виникнення заборгованості, строків прострочення платежів, а також динамічні зміни в структурі дебіторської та кредиторської заборгованостей підприємства [31].

Аналіз процедур базується на інформаційній основі, яка включає в себе первинну та вторинну документацію підприємства, зазначену в таблиці 2.4

Таблиця 2.4

Джерела інформації в системі внутрішнього господарського контролю щодо розрахунків з покупцями та замовниками

Документ	Основа інформації для проведення аналізу
Первинна документація	
Договір	Відображає особливості управління взаємовідносинами з контрагентом.
Податкова накладна	Документально підтверджує податковий кредит
Товарно-транспортна накладна	Первинний документ для ведення обліку ТМЦ
Виписка банку	Основа контролю за фінансовими надходженнями на банківський рахунок.
Рахунок-фактура	Містить інформацію про кількісні та якісні параметри об'єкта взаємовідносин, а також визначає основу для розрахунку суми, яку повинен сплатити покупець.
Платіжне доручення	Письмове доручення банку, щоб здійснити перерахунок конкретної суми коштів з метою виплати заборгованості перед покупцем.
Регістри банку	
Оборотно-сальдова відомість по рахунку 36	Оцінка аналітичного обліку за рахунком 36
Оборотно-сальдова відомість по рахунку 37	Оцінка аналітичного обліку за рахунком 37
Фінансова звітність підприємства	
Баланс	Кількість коштів, яку компанія заборгувала за надані продукти, товари, роботи і послуги, відображена в рядку 1125.
Звіт про рух грошових коштів	Оцінка інформації щодо передоплат, отриманих від покупців.
Примітки до річної фінансової звітності	Детальне розкриття інформації наведеної в Балансі компанії

Джерело: сформовано автором за [62], [64].

3. Третій етап передбачає оцінку якості проведеної інвентаризації операцій, пов'язаних з дебіторами підприємства, протягом поточного періоду дослідження та правильне відображення цих операцій відповідно до вимог законодавства. Формування інвентаризаційної комісії здійснюється відповідно

до зазначеного раніше наказу керівника [26].

4. Наступним етапом контрольних заходів щодо оцінки дійсності суми заборгованості в розрізі окремих контрагентів є виділення важливих аспектів, зосереджуючись на заборгованості, що досягла максимального значення на момент перевірки за її термінами прострочення та обсягом боргу дебітора. Цей етап базується на порівняльному аналізі терміну позовної давності враховуючи особливості попередньо проведеної господарської операції. Для проведення аналізу використовуються дані аналітичного обліку [45].

5. Заключний етап дослідження повинен гарантувати відповідність між даними аналітичного та синтетичного обліку, а також їх відповідність в подальшій звітності підприємства для цього виду розрахунків.

Кожен із етапів контролю визначається за допомогою конкретного переліку методологічних процедур, які загалом можна розділити на дві категорії — методи документальної перевірки і методи фактичної перевірки.

Основними методами фактичного контролю, які активно застосовуються у ТОВ "ЛМВ-33", є інвентаризація (повна та вибіркова) та спостереження.

Згідно до пп. 7.1 розділу III Положення № 879 [61] інвентаризація дебіторської та кредиторської заборгованостей полягає у звірці записів та документів у реєстрах обліку та перевірці відповідності сум, які відображені на відповідних рахунках, та документується актом інвентаризації.

На ТОВ «ЛМВ-33» акт звірки взаємних розрахунків проводять за потреби, чіткого графіку здійснення даного виду перевірки на підприємстві не має.

Приклади актів звірок підприємства ТОВ «ЛМВ-33» з такими партнерами як ТОВ «ВІАКОМ» та ТОВ «СІМБАД» наведено в дод. Д та Е.

Для чіткого та достовірного відображення інформації про рівень заборгованості використовується створення таблиці, де надаються дані щодо кожного контрагента, включаючи суму та терміни погашення на поточний період контролю відповідно до первинної та вторинної документації. Цей метод контролю дозволяє виділити контрагентів з найвищою сумою заборгованості та найбільшим терміном прострочення платежів, порівняно з загальним обсягом

заборгованості підприємства. Також він ізолює тих контрагентів, які регулярно мають проблеми з дотриманням термінів погашення, що може в майбутньому призвести до виникнення безнадійних сум заборгованості та виникнення негативних економічних факторів всередині підприємства. На підставі даних таблиці приймаються рішення щодо продовження терміну укладеного договору, повторного підписання договору з контрагентом або припинення юридичних взаємовідносин з даною організацією.

Після проведення аналізу поточного стану внутрішнього господарського контролю у ТОВ "ЛМВ-33", логічно зробити висновок про високий рівень важливості проведення поточного контролю за дебіторською заборгованістю його контрагентів та регулярної оцінки якості системи контролюючих заходів. Це особливо важливо у зв'язку з тим, що лише із системою, яка працює ефективно, можливо забезпечити якісний контроль за відображенням операцій у господарському обліку відповідно до вимог законодавства та прийняття ефективних управлінських рішень.

2.4. Аналіз дебіторської заборгованості на підприємстві

Дебіторська заборгованість в сучасному бізнес-середовищі є однією з ключових складових фінансового управління підприємства. Цей аспект бухгалтерського обліку відображає фінансові зобов'язання, які виникають внаслідок реалізації товарів, послуг або виконання робіт на кредитній основі. Розуміння та ефективний аналіз дебіторської заборгованості має вирішальне значення для забезпечення фінансової стійкості та управління ліквідністю підприємства [50].

Облік розрахунків з покупцями та замовниками за поставлені товари, послуги та виконані роботи, за винятком заборгованості, яка гарантована векселем, з учасниками промислово-фінансової групи, здійснюється через рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». Для цього відкривають відповідні субрахунки в рамках рахунку 36.

Проводячи процедуру реалізації продукції підприємство проводить авансову політику, шляхом першочергового одержання коштів у рахунок майбутніх поставок продукції, тому для розрахунків за авансами одержаними використовується окремий субрахунок 681. В даному випадку робиться запис за дебетом субрахунку 31 і кредитом субрахунку 681. В момент зарахування одержаного авансу відбувається взаємозалік сум по дебету субрахунку 681 і кредиту рахунку 36.

Аналітичний облік за рахунком 36 проводять, розглядаючи окремого клієнта та ініціатора замовлення, з метою контролю за створенням заборгованості та її визначення на основі конкретного документа.

Згідно встановлених правил облік розрахунків з покупцями і замовниками проводять у Журналі 3 та відомості 3.1. Кредитові обороти Журналу 3 переносять в кінці місяця у Головну книгу. На рис. 2.10. зображено загальну схему обліку дебіторської заборгованості.

Рис. 2.10. Загальна схема обліку дебіторської заборгованості

Джерело: за даними [50]

Дебетова сторона рахунку 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" відображає суму продажної вартості реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт та наданих послуг. Ця вартість включає в себе податок на додану вартість, акцизи та інші податки і збори, які підлягають перерахуванню до бюджетів та

позабюджетних фондів. До цієї вартості також враховуються операції, пов'язані з виконанням бартерних контрактів.

Кредитова сторона рахунку відображає суму платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах, у касу та інші види розрахунків. Сальдо рахунку відображає заборгованість покупців та замовників за отриману продукцію, роботи та послуги. Загальна сума заборгованості визначається різницею між дебетовою та кредитовою стороною рахунку.

Синтетичний облік дебіторської заборгованості, яка ще не підлягає погашенню через несплив строку, здійснюється на наступних рахунках:

34 «Короткострокові векселі одержані», на якому обліковується заборгованість, яка забезпечена векселем у розрізі валют: субрахунок 341 обліковує отримані підприємством векселі в рахунок забезпечення дебіторської заборгованості у національній валюті, субрахунок 342 – в іноземній валюті;

36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», де узагальнюється інформація про розрахунки за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи й послуги, а також узагальнюється інформація про розрахунки з учасниками промислово-фінансової групи;

37 «Розрахунки з різними дебіторами», де ведеться облік розрахунків за поточною дебіторською заборгованістю з різними дебіторами за авансами виданими, нарахованими доходами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, за позиками членів кредитних спілок, за позиками членам кредитних спілок, з державними цільовими фондами, за операціями з деривативами тощо.

На підприємстві ТОВ «ЛМВ-33» провела аналіз синтетичного обліку рахунку 36 «Розрахунок з покупцями та замовниками» дод. І, дод. Ї, який у свою чергу допомагає підприємству контролювати свої фінансові операції, пов'язані з розрахунками з партнерами, клієнтами та іншими учасниками господарських відносин:

Стан рахунку на початок періоду: 12936240,784 грн (дебет), 805001,47 грн (кредит).

Стан рахунку на кінець періоду: 13241153,921 грн (дебет), 437549,49 грн (кредит).

Операції протягом періоду: збільшення — 103922869,4875 грн, зменшення — 103617956,3505 грн.

Показники ефективності: тривалість періоду погашення дебіторської заборгованості - 65 днів; коефіцієнт загальної ліквідності - 7,1; коефіцієнт поточної ліквідності - 3,38.

Аналітичний облік поточної дебіторської заборгованості ведеться за кожним дебітором, за видами заборгованості, термінами її виникнення й погашення [52].

Аналіз аналітичного обліку субрахунків 362 та 361 рахунку 36 «Розрахунок з покупцями та замовниками»:

На початок 2022 року на 361 субрахунку був дебетовий залишок 9444164,52 грн, на 362 субрахунку залишку не було.

Дебетові обороти складають: 361 субрах. – 60641004,34 грн, 362 — 43281865,1475 грн.

Кредитові обороти складають: 361 – 61443434,25 грн, 362 — 42174522,1005 грн.

Залишок на кінець року: 361 — 8274282,63 грн, 362 — 5404420,781 грн.

Детальна інформація, зібрана в рамках аналітичного обліку дебіторської заборгованості, повинна допомагати у виявленні ключових боржників компанії та оцінці обсягів їхньої заборгованості. Таким чином, загальний дебетовий оборот підприємства ТОВ «ЛМВ-33» більший за кредитовий, що вказує на те, що підприємство збільшило свої розрахунки з дебіторами.

У Балансі підприємства ТОВ «ЛМВ-33» на 1 січня 2019 року дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги склала 1826,9 тис. грн, 2020 — 2992,7 тис. грн, 2021 — 4139,7 тис. грн, 2022 — 12397,6 тис. грн, 2023 — 10768,9 тис. грн. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом станом на 1 січня 2019 року склала 0 тис. грн, 2020 — 0 тис. грн, 2021 — 50,2 тис. грн, 2022 — 230,2 тис. грн, 2023 — 660,3 тис. грн.

Станом на 1 січня 2019 року дебіторська заборгованість в тому числі з податку на прибуток складала 0 тис. грн, 2020 — 0 тис. грн, 2021— 0 тис. грн, 2022 — 230,2 тис. грн, 2023 — 0 тис. грн. Інша поточна дебіторська заборгованість станом на 1 січня 2019 року складала 1069,7 тис. грн, 2020 — 390,4 тис. грн, 2021 — 980,1 тис. грн, 2022 — 1096,0 тис. грн, 2023 — 2233,0 тис. грн.

Для кращого візуального аналізу значення даних показників відображено на рис. 2.11.

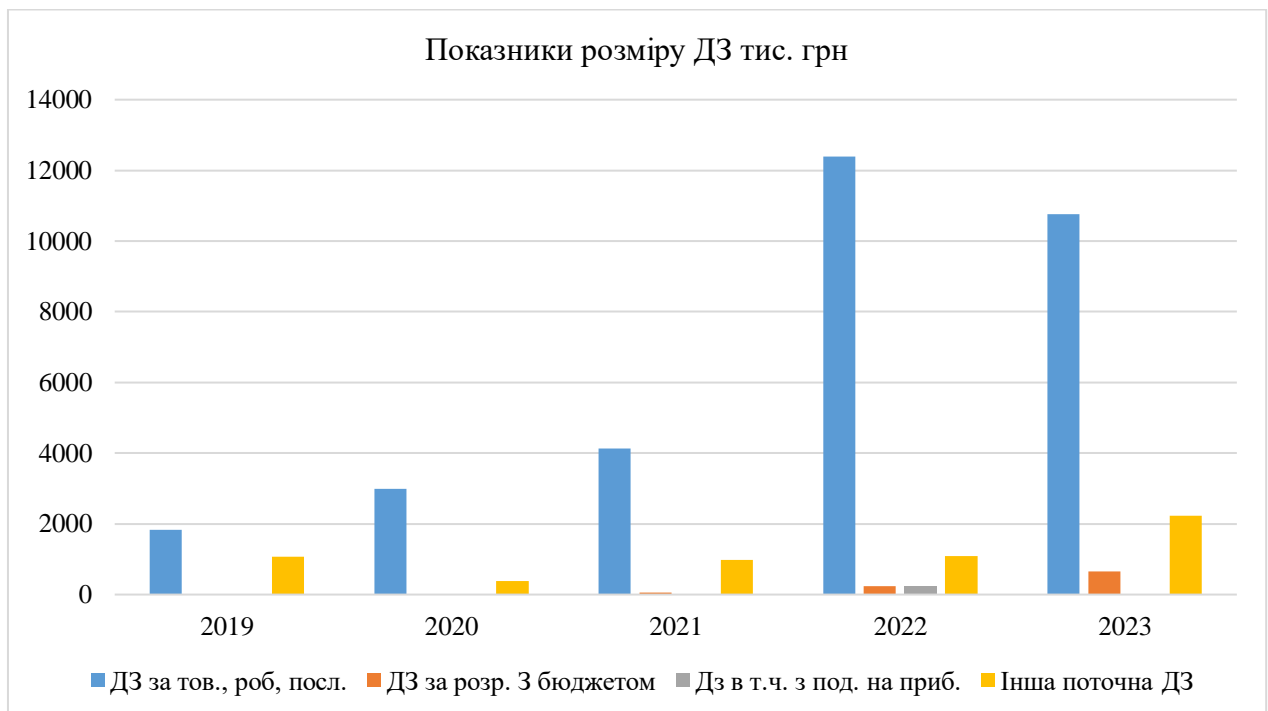

Рис. 2.11. Показники розміру дебіторської заборгованості за 2019-2023 рр., на 01 січня

Джерело: сформовано автором за результатами розрахунків

Згідно НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [35] в обов'язковому порядку має подаватись інформація в Примітках до фінансової звітності. Проте, підприємство ТОВ «ЛМВ-33» не проводить такої деталізації.

Для детальнішого аналізу дебіторської заборгованості потрібно розрахувати ключові показники з фінансової звітності підприємства.

Питому вагу сумнівної заборгованості в складі дебіторської заборгованості досліджуваного ТОВ розрахуємо за формулою (1.1):

$$\text{ПВс}_{\text{ДЗ}2018} = \frac{7680 \text{ грн}}{19418,9 \text{ грн}} * 100\% = 39,5\%;$$

$$\text{ПВс}_{\text{ДЗ}2019} = \frac{10450 \text{ грн}}{22446,85 \text{ грн}} * 100\% = 46,5\%;$$

$$\text{ПВс}_{\text{ДЗ}2020} = \frac{8500 \text{ грн}}{24745,1 \text{ грн}} * 100\% = 34,4\%;$$

$$\text{ПВс}_{\text{ДЗ}2021} = \frac{9300 \text{ грн}}{32603,2 \text{ грн}} * 100\% = 28,5\%;$$

$$\text{ПВс}_{\text{ДЗ}2022} = \frac{10300 \text{ грн}}{44549,35 \text{ грн}} * 100\% = 24,5\%$$

Результати розрахунків відобразимо на рис. 2.12.

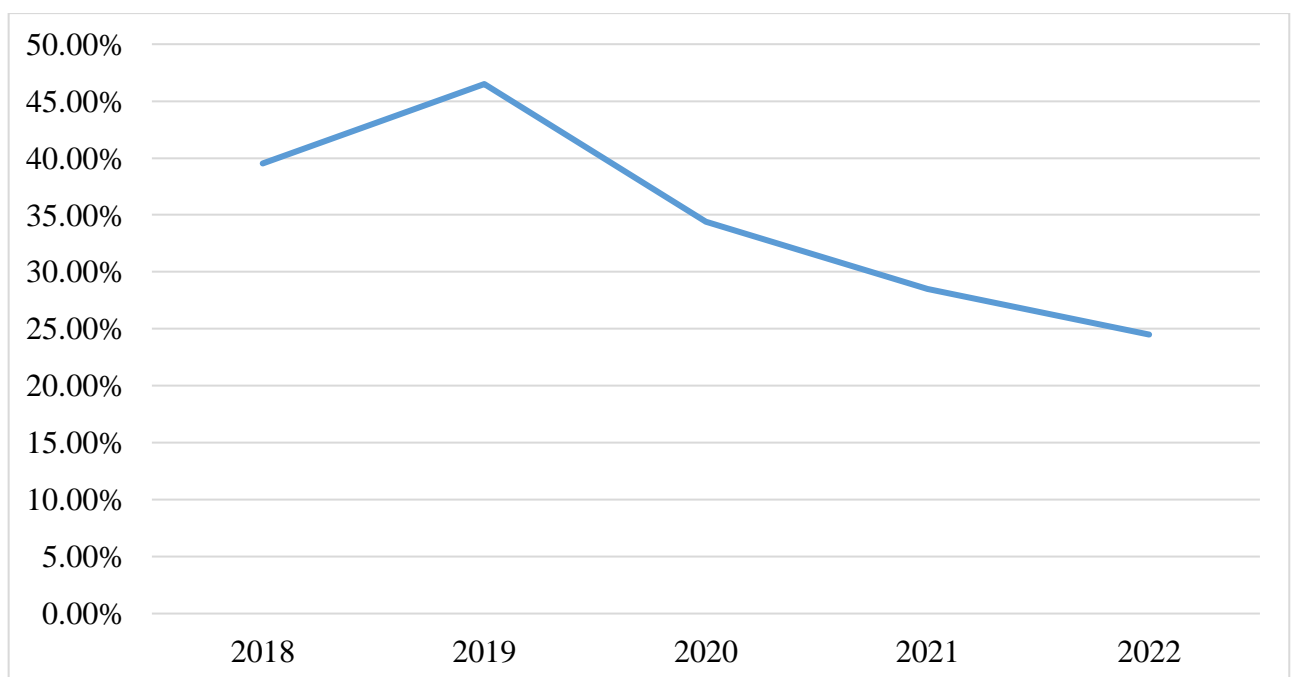

Рис. 1.12. Питома вага сумнівної заборгованості в складі ДЗ за 2018-2022 рр., %

Джерело: сформовано автором за результатами розрахунків

Загалом, зменшення питомої ваги сумнівної заборгованості свідчить про ефективність впровадження стратегій та політик управління кредитами. Цей позитивний тренд сприяє підвищенню фінансової стійкості компанії та є основою для подальшого розвитку та успішного функціонування на ринку.

Наступним шляхом аналізу є розрахунок питомої ваги дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотних активів (табл. 2.5):

Таблиця 2.5

**Питома вага дебіторської заборгованості в оборотних активах
підприємства ТОВ «ЛМВ-33» за 2019-2022 роки**

Показник	Значення							
	2019р.		2020р.		2021р.		2022р.	
	Сума, тис. грн	ПВ, %	Сума, тис. грн	ПВ, %	Сума, тис. грн	ПВ, %	Сума, тис. грн	ПВ, %
Оборотні активи в т.ч.:	20338,8	100	23325,5	100	36264,8	100	46655,2	100
дебіторська заборгованість	3383,1	16,6	5170	22,16	13954	38,5	13662,2	29,3

Джерело: сформовано автором за даними ТОВ (дод. А, Б, В, Г)

З наведеної таблиці чітко видно, що питома вага дебіторської заборгованості в оборотних активах підприємства коливається від 16,6% (2019 рік) до 38,5% (2021 рік). Чим вищий даний показник, тим менш мобільною є структура майна підприємства.

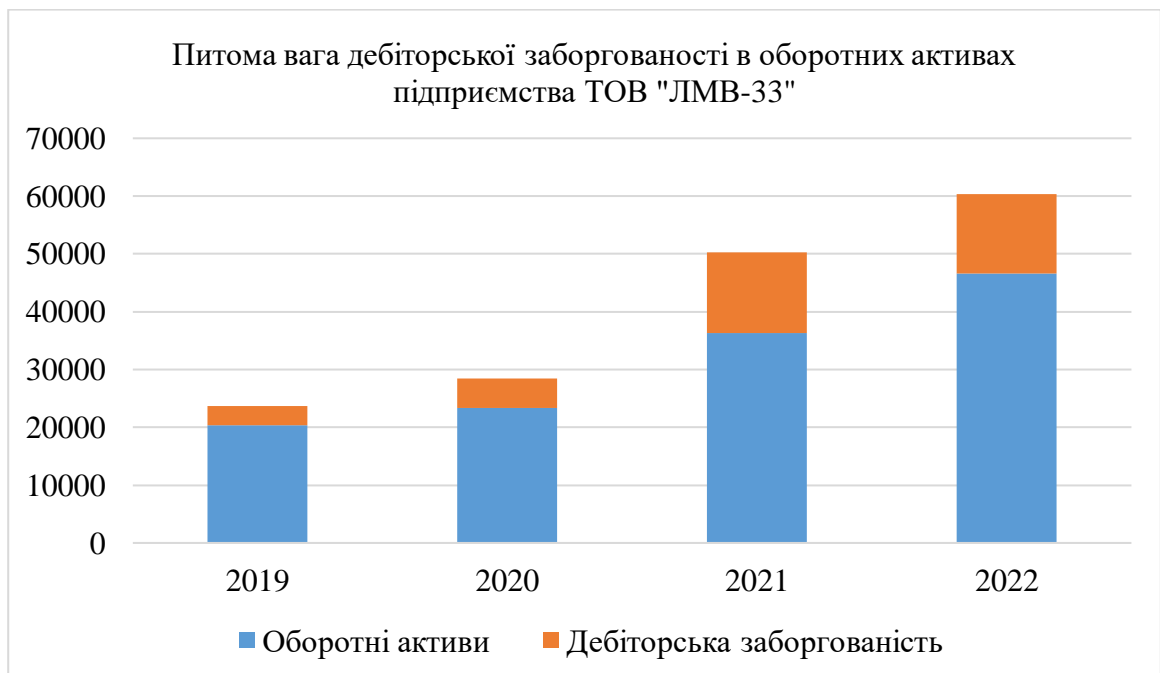

Рис. 2.13. Питома вага ДЗ в оборотних активах підприємства ТОВ "ЛМВ-33"

Джерело: сформовано автором за результатами розрахунків

Коефіцієнт оборотності активів знайдемо за формулою (2.8):

$$K_{\text{ОбАк}} = \frac{2 \cdot \phi_{2p.2000}}{\phi_{1p.}(1300 \text{ (гр.3)} + 1300 \text{ (гр.4)})} \quad (2.8)$$

$$K_{\text{ОбАк}2018} = \frac{2 \cdot 41638,2 \text{ тис.грн}}{17368,2 \text{ тис.грн} + 21469,6 \text{ тис.грн}} = 2,1;$$

$$K_{\text{ОбАк}2019} = \frac{2 \cdot 27009,1 \text{ тис.грн}}{21469,6 \text{ тис.грн} + 23424,1 \text{ тис.грн}} = 1,2;$$

$$K_{\text{ОбАк}2020} = \frac{2 \cdot 31171,9 \text{ тис.грн}}{23424,1 \text{ тис.грн} + 26066,1 \text{ тис.грн}} = 1,26;$$

$$K_{\text{ОбАк}2021} = \frac{2 \cdot 59270,6 \text{ тис.грн}}{26066,1 \text{ тис.грн} + 39140,3 \text{ тис.грн}} = 1,8;$$

$$K_{\text{ОбАк}2022} = \frac{2 \cdot 76475,6 \text{ тис.грн}}{39140,3 \text{ тис.грн} + 49958,4 \text{ тис.грн}} = 1,7.$$

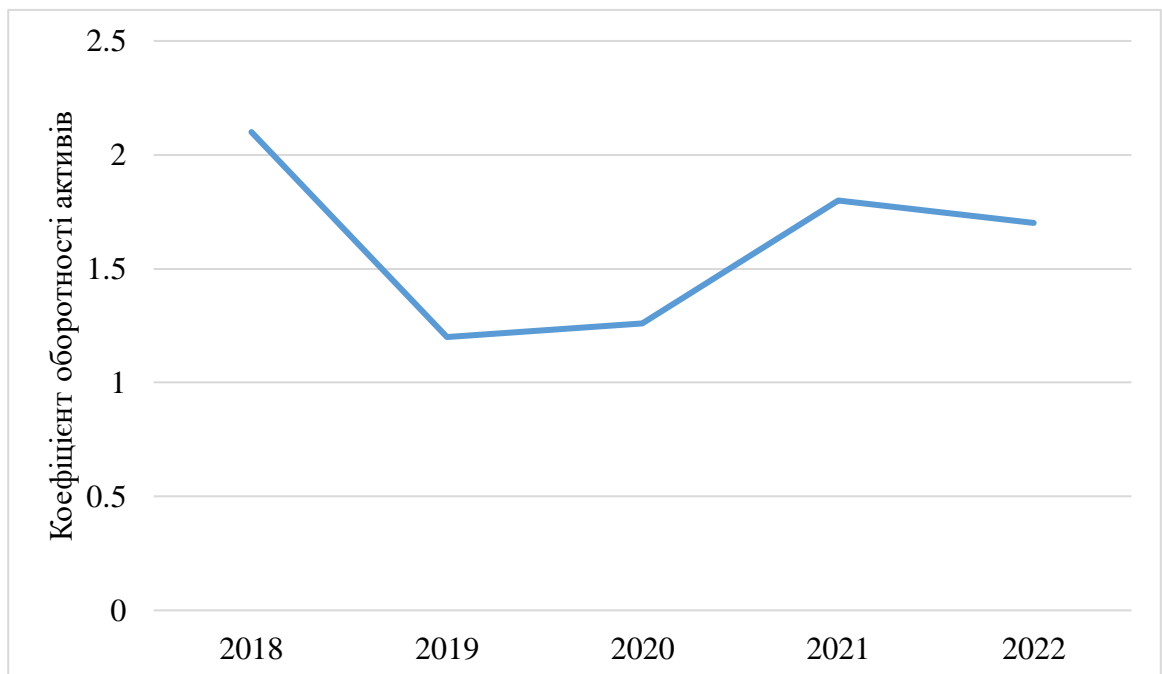

Рис. 2.14. Зміна коефіцієнта оборотності активів, 2018-2022 рр.

Джерело: сформовано автором за результатами розрахунків

Коефіцієнт оборотності активів не має рекомендованого значення, проте позитивною є тенденція до зростання. У випадку розглянутого підприємства даний показник є найбільшим у 2018 році, та найнижчим у 2019 році. Це свідчить про зниження ефективності використання активів, проте у 2022 та 2021 році показник зростав. У 2021 році він складає 42,8 % від значення 2020 року. Проте у 2022 році він знизився на 5,5 % в порівнянні з 2021 роком.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості знайдемо за формулою (2.9):

$$K_{\text{ОбДЗ}} = \frac{2 \cdot \phi_{2p.2000}}{\phi_{1p.(1125 \text{ (гр.3)} + 1125 \text{ (гр.4)} + 1130 \text{ (гр.3)} + 1130 \text{ (гр.4)} + 1135 \text{ (гр.3)} + 1135 \text{ (гр.4)})} + \frac{2 \cdot \phi_{2p.2000}}{1136 \text{ (гр.3)} + 1136 \text{ (гр.4)} + 1140 \text{ (гр.3)} + 1140 \text{ (гр.4)} + 1155 \text{ (гр.3)} + 1155 \text{ (гр.4)}} \quad (2.9)$$

$$K_{\text{ОбДЗ}2018} = \frac{2 \cdot 41638,2}{1826,9 + 851,6 + 1069,7} = 22,2;$$

$$K_{\text{ОбДЗ}2019} = \frac{2 \cdot 27009,1}{1826,9 + 2992,7 + 1069,7 + 390,4} = 8,6;$$

$$K_{\text{ОбДЗ}2020} = \frac{2 \cdot 31171,9}{2992,7 + 4139,7 + 50,2 + 390,4 + 980,1} = 7,28;$$

$$K_{\text{ОбДЗ}2021} = \frac{2 \cdot 59270}{4139,7 + 12397,6 + 50,2 + 230,2 + 230,2 + 980,1 + 1096,0} = 6,19;$$

$$K_{\text{ОбДЗ}2022} = \frac{2 \cdot 76475,6}{12397,6 + 10768,9 + 230,2 + 660,3 + 230,2 + 1096 + 2233} = 5,5;$$

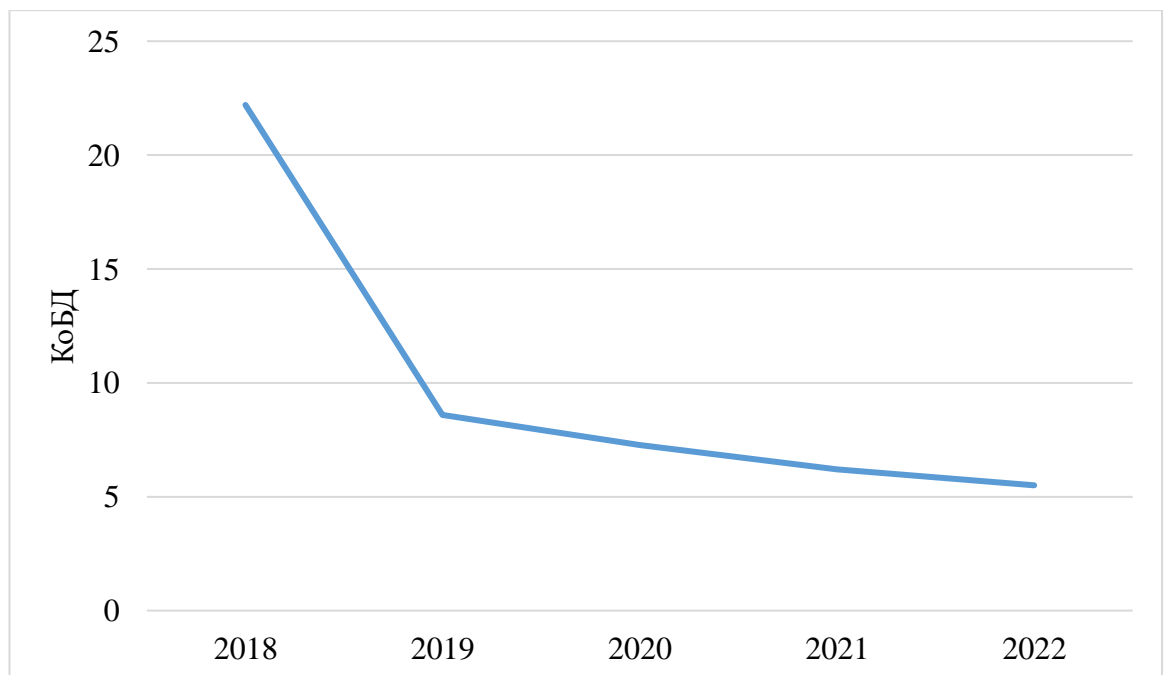

Рис. 2.15. Динаміка показника обороту дебіторської заборгованості, 2018-2022 рр.

Джерело: сформовано автором за результатами розрахунків

В середньому для виробничих підприємств оптимальним вважається коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості в діапазоні 5-7 оборотів на рік. Чим вище коефіцієнт, тим ефективніше використовуються кошти підприємства, оскільки довгострокова заборгованість може призвести до фінансових втрат через несплату боргів.

Тривалість періоду погашення дебіторської заборгованості ТОВ «ЛМВ-33» розрахуємо за формулою (1.4):

$$Т_{пдз} 2018р. = \frac{360}{22,2} = 16,2;$$

$$Т_{пдз} 2019р. = \frac{360}{8,6} = 41,8;$$

$$Т_{пдз} 2020р. = \frac{360}{7,28} = 49,45;$$

$$Т_{пдз} 2021р. = \frac{360}{6,19} = 58,2;$$

$$Т_{пдз} 2022р. = \frac{360}{5,5} = 65,5;$$

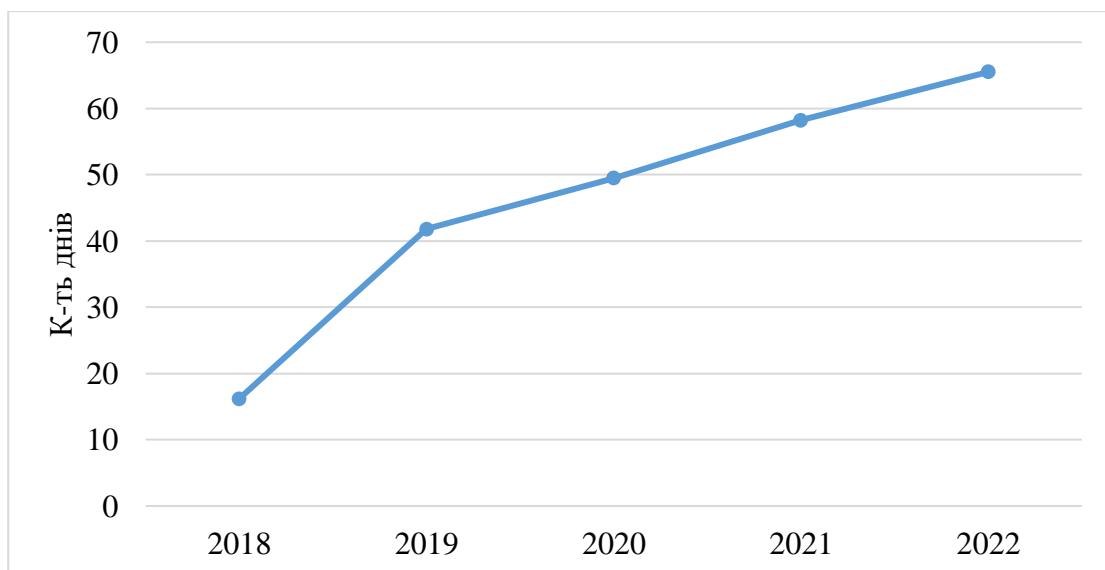

Рис. 2.16. Тривалість періоду погашення ДЗ ТОВ «ЛМВ-33»

Джерело: сформовано автором за результатами розрахунків

На підприємстві ТОВ «ЛМВ-33» тривалість періоду погашення дебіторської заборгованості має зростаючий характер, що не є хорошою

тенденцією. Оскільки чим триваліший період погашення, тим більший ризик неповернення дебіторської заборгованості.

Отже, оцінка стану дебіторської заборгованості в рамках системи управління підприємством вимагає проведення як зовнішнього, так і внутрішнього аналізу. Цей процес включає в себе ідентифікацію ризиків і загроз, пов'язаних з можливістю неповернення боргів, а також визначення середньої величини дебіторської заборгованості.

Зовнішній аналіз передбачає врахування внутрішніх та зовнішніх факторів, які можуть впливати на стан дебіторської заборгованості. Серед них можуть бути економічні та ринкові умови, платоспроможність клієнтів, законодавчі та регуляторні зміни.

Внутрішній аналіз фокусується на внутрішніх процесах управління дебіторською заборгованістю. Це може включати ефективність систем кредитування, стратегії стягнення боргів та внутрішні процедури контролю.

Крім того, аналіз визначає частку дебіторської заборгованості у загальній сумі оборотних активів підприємства, допомагає оцінити розподіл зобов'язань та ризику. Також проводиться оцінка за строками погашення для визначення рівня ліквідності та можливостей швидкого отримання коштів від дебіторів.

Цей комплексний підхід дозволяє не лише здійснювати моніторинг та управління дебіторською заборгованістю, але і вчасно реагувати на можливі ризики, максимізуючи фінансову стабільність та ефективність підприємства.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Напрями удосконалення організації обліку дебіторської заборгованості

Дебіторська заборгованість в сучасному бізнесі стала неодмінною складовою фінансового управління підприємством. Організація обліку цього фінансового показника впливає на ліквідність та фінансовий стан компанії, визначаючи її фінансову стійкість. З урахуванням швидких змін в сучасному бізнес-середовищі та необхідності постійного адаптування до нових умов, розгляд напрямів удосконалення організації обліку дебіторської заборгованості стає надзвичайно актуальним завданням для підприємств будь-якої галузі.

Основними проблемами управління та обліку дебіторської заборгованості, з якими стикається підприємство, є: проблема класифікації заборгованості; проблеми оцінки дебіторської заборгованості; проблема оплати дебіторської заборгованості; проблема співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей; проблема, пов'язана із створенням резерву сумнівних боргів. Для кращої візуалізації основні проблеми обліку зображено на рис. 3.1

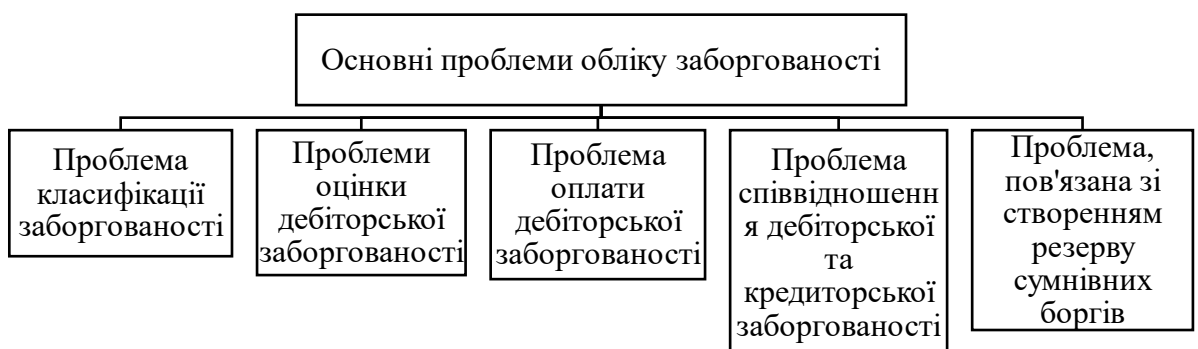

Рис. 3.1. Проблеми обліку дебіторської заборгованості

Джерело: сформовано за результатами досліджень

Удосконалення організації обліку дебіторської заборгованості являє собою важливий етап в управлінні фінансовою стійкістю підприємства. Дебіторська заборгованість відіграє ключову роль у фінансовому здоров'ї компанії, і правильна організація обліку цього показника дозволяє ефективно впливати на її ліквідність та фінансовий стан [36].

У таблиці 3.1 наведено декілька напрямків, які можуть сприяти удосконаленню цього процесу.

Таблиця 3.1

Напрямки удосконалення організації обліку дебіторської заборгованості

Напрямки	Опис
Впровадження інформаційних систем	Автоматизовані системи обліку для точності та швидкості обробки даних, а також автоматизації нагляду за дебіторами.
Введення ефективного кредитного контролю	Встановлення чітких процедур надання кредитів, аналіз фінансового стану клієнтів та визначення кредитних лімітів.
Моніторинг платежів та строків сплати	Регулярне вивчення термінів сплати рахунків, нагляд за строками та вжиття заходів у випадку затримок.
Підготовка та компетентність працівників	Надання працівникам, відповідальним за дебіторську заборгованість, відповідної підготовки та компетентності для ефективного вирішення завдань.

Джерело: сформовано автором за [25], [19], [60]

Використання сучасних інформаційних систем є невід'ємною частиною удосконалення обліку дебіторської заборгованості. Автоматизовані системи дозволяють не лише ефективно вести облік, але і швидше обробляти дані, спрощуючи процеси введення та аналізу інформації. Інтеграція таких систем здатна автоматизувати велику частину рутинних операцій, що сприяє підвищенню точності та швидкості обробки даних.

Ефективне вирішення проблеми заборгованості розпочинається з ретельного розроблення та впровадження чіткої кредитної політики. Вона повинна визначати критерії надання кредитів, умови оплати, а також механізми контролю за кредитними лімітами. Такий підхід сприятиме попередженню неплатоспроможності клієнтів та зменшенню ризику виникнення прострочених

платежів.

Для покращення контролю за дебіторською заборгованістю важливо встановити систематичний моніторинг та аналіз даних. Спостереження за термінами сплати, аналіз фінансового стану клієнтів та ідентифікація ризикових зон дозволять підприємству реагувати на потенційні проблеми швидше та ефективніше.

Розвинена система кредитного контролю передбачає встановлення чітких процедур надання кредитів, регулярний аналіз фінансового стану клієнтів та механізми контролю за строками платежів. Це допомагає уникнути невиконання та підтримує стабільність фінансового потоку.

Забезпечення персоналу, відповідального за дебіторську заборгованість, відповідною кваліфікацією та навичками є ключовим аспектом удосконалення обліку. Регулярна підготовка співробітників та їхнє ознайомлення з сучасними методами управління дебіторською заборгованістю дозволяють ефективніше вирішувати завдання та попереджувати можливі проблеми.

Встановлення відкритої та ефективної комунікації з клієнтами сприяє розумінню їхніх потреб та можливостей. Передбачення можливих труднощів та спільне знаходження рішень сприяють уникненню конфліктів та підвищенню рівня взаєморозуміння.

Усі ці напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості мають на меті створення ефективної та стійкої системи, яка дозволить підприємству управляти фінансами з максимальною вигодою та мінімізувати ризики.

Підвищення достовірності, об'єктивності та своєчасності відображення даних передбачає удосконалення процесу документування фінансових транзакцій. Це може бути досягнуто шляхом вдосконалення схем документування, спрямованих на облік розрахункових операцій окремо для кожного клієнта чи замовника.

У ситуаціях, коли отримання коштів негайно, порівняно з їхнім отриманням у попередньо визначений період, має економічні переваги,

використовують сучасні методи рефінансування дебіторської заборгованості від покупців та замовників, такі як факторинг та облік векселів [15].

Факторингова угода передбачає, що підприємство передає право на заборгованість за поставлені товари, продукцію або надані послуги банкові-посереднику або спеціалізованій компанії. В Україні основними операторами факторингового ринку є Укрсоцбанк та Райффайзен Банк Аваль. Ключовим недоліком факторингу є велика вартість послуг, незважаючи на це переваги факторингу полягають у: зростання швидкості обороту коштів обігу, що в свою чергу зменшує потреби в них; захист від втрат та втраченої вигоди; підвищення рівня ліквідності підприємства; гарантія отримання у термін грошових коштів; прогнозованість здійснення оплати; скорочення рівня залежності від обсягу коштів обігу тощо[19].

Ще одним ефективним способом перетворення заборгованості від контрагентів у грошові активи є використання векселів або їх реалізація на фінансовому ринку. Вексель представляє собою цінний папір, який обумовлює беззаперечне зобов'язання векселедавця здійснити оплату після настання визначеного терміну передбаченої суми грошей векселедержателю. Вексель виступає як інструмент для встановлення відстрочення платежу за продані товари. Використання векселя дозволяє підприємству-кредитору подальше продаж цього цінного паперу на фондовому ринку, забезпечивши отримання грошей, або використання векселя як оплати перед кредиторами [32].

Використання вищезазначених актуальних форм рефінансування сприятиме створенню ефективної системи управління заборгованістю. Оскільки значне перевищення обсягу заборгованості може наражати поточний рівень фінансової стійкості на ризик і вимагати додаткового фінансування, використання цих методів дозволить збалансувати фінансову ситуацію підприємства.

Для вдосконалення системи обліку заборгованості від дебіторів рекомендується впровадити процедури модернізації:

1. Рекомендується проводити періодичні (квартальні) електронні перевірки з контрагентами підприємства, а у випадку потреби здійснювати щомісячні звірки з конкретними контрагентами.

2. Впровадити системи штрафних санкцій за прострочення оплати продукції покупцями та замовниками є ключовим елементом, орієнтованим на використання оперативної інформації, що надходить в результаті внутрішнього контролю. Суттєвим аспектом є організація претензійної роботи з метою забезпечення своєчасності оплат операцій, що в подальшому сприятиме зменшенню обсягу простроченої заборгованості перед контрагентами.

3. Ввести стратегії диверсифікації контрагентів є важливим кроком для зниження ризику несплати платежів від великих покупців. Крім того, рекомендується постійно відслідковувати потенційних контрагентів компанії.

4. Перед встановленням контрактних відносин рекомендується проводити попередній аналіз фінансової стабільності кожного потенційного контрагента відповідно до зазначеного списку ключових критеріїв оцінки.

Ефективність впровадженої системи обліку повинна ґрунтуватися на декількох ключових аспектах: створенні резерву для сумнівних боргів, проведенні попереднього аналізу потенційних контрагентів, реалізації стратегії диверсифікації серед покупців і замовників, належному управлінні договірними зобов'язаннями, використанні сучасних методів рефінансування (факторинг, векселі), постійному моніторингу стану та структури заборгованості дебіторів з глибоким аналізом причин прострочення платежів, впровадженні системи знижок за дострокову оплату покупцями або замовниками, а також уникненні взаємодії з контрагентами, які мають високий рівень ризику.

Вдосконалення організації обліку дебіторської заборгованості є важливим етапом у фінансовому управлінні підприємством. Інтеграція сучасних інформаційних систем, вдосконалення кредитного контролю та впровадження системи моніторингу платежів сприятимуть підвищенню ліквідності та фінансової стійкості компанії, забезпечуючи її успішний розвиток на ринку.

3.2. Механізм та інструменти контролю розрахунків з покупцями і замовниками в сучасних умовах господарювання

В умовах швидкого розвитку сучасного господарського середовища ефективний контроль розрахунків з покупцями і замовниками стає стратегічно важливим аспектом управління фінансовими процесами підприємств. Зростання конкуренції, глобалізація ринків та швидкі зміни в споживчих уподобаннях вимагають від компаній не лише забезпечення якості та інноваційних рішень, але й вдосконалення систем контролю, спрямованих на забезпечення фінансової стабільності та взаємовигідних відносин із замовниками. Механізм та інструменти контролю розрахунків стають критичними компонентами стратегічного управління, що дозволяють компаніям адаптуватися до нових викликів і забезпечувати ефективну фінансову взаємодію у сучасних умовах господарювання. Тому, розгляд механізмів та інструментів контролю розрахунків визначається як ключовий етап стратегічного фінансового управління, який сприяє досягненню стійкого фінансового успіху та конкурентоспроможності в умовах сучасного бізнес-середовища.

Система управління дебіторською заборгованістю являє собою частину загального управління оборотними активами та маркетингової політики підприємства, що спрямована на розширення обсягу реалізації продукції та полягає в оптимізації розміру цієї заборгованості та забезпеченні своєчасної її оплати [49].

Оптимізація обсягу дебіторської заборгованості та її відсоткового співвідношення серед оборотних активів є важливим завданням для всіх підприємств, незалежно від їх форми власності або розміру. Керуючи дебіторською заборгованістю, можна впливати на рівень прибутку, ліквідність та фінансову стійкість підприємства, а, отже, і на пов'язані з цим ризики [37].

Основна мета управління дебіторською заборгованістю полягає в активному моніторингу фінансових потоків підприємства.

Процес управління повинен бути спрямований на вирішення таких основних завдань:

- мінімізація фінансових ризиків, пов'язаних з можливістю збитків від списання безнадійних боргів та мінімізація фінансових ризиків, пов'язаних з дефіцитом грошових коштів; - мінімізація втрат від інфляційного знецінення суми заборгованості;

- мінімізація недоотриманого доходу в зв'язку з неможливістю активного комерційного використання коштів, інвестованих у дебіторську заборгованість;

- перебудова управління за допомогою маркетингу в умовах неплатежів. Зміст та основна мета управління дебіторською заборгованістю полягає в максимізації прибутку підприємства шляхом управління процесами формування та інкасації дебіторської заборгованості [18]. У таблиці 3.2 описані основні елементи процесу управління дебіторською заборгованістю.

Таблиця 3.2

Процес управління дебіторською заборгованістю

Управління заборгованістю	
Оптимізація управління накопиченням заборгованості перед підприємством	Ефективна координація процесу стягнення заборгованості від клієнтів підприємства.
Оцінка фінансового стану компанії з погляду заборгованості від клієнтів	Оцінка заборгованості клієнтів, яка має прострочені терміни.
Розробка принципів стратегії кредитування для клієнтів компанії.	Забезпечення ефективного використання засобів для сплати заборгованості від клієнтів на підприємстві.
Моніторинг відвантаження товарів, складання та відсилка рахунків клієнтам, а також створення бази даних з інформацією про заборгованість клієнтів.	Судова діяльність з метою відшкодування простроченої заборгованості.
Контроль за фінансовим станом дебітора	Відкриття справи про банкрутство
Планування дебіторської заборгованості	Врахування зниження дебіторської заборгованості у фінансовому звіті.

Джерело: сформовано автором за [53]

Впровадження системи моніторингу та контролю за процесом розрахунків з покупцями та замовниками спрямоване на зменшення можливих ризиків, пов'язаних з невиконанням дебіторських зобов'язань. Ключовою вимогою при

цьому є доступність контролю для всіх зацікавлених сторін. Контроль за розрахунками не повинен обмежуватися лише функціями контролера чи контрольної служби [53].

При розробці алгоритму контролю за розрахунками з покупцями та замовниками вирішується ключове питання — класифікація дебіторської заборгованості, що є основою його функціонування. У звичайній класифікації, в основному, використовується правовий критерій, розподіляючи заборгованість на строкову та прострочену. Однак для цього алгоритму пропонується класифікувати заборгованість за критерієм її стягнення, тобто можливістю вчасного повернення підприємству. Запропоновані категорії включають строкову, прострочену, безнадійну та сумнівну заборгованість. У взаємодії з юридичними особами, безнадійна класифікація відбувається після порушення строку позовної давності, вимагаючи ретельного розрахунку боргу, інформації про виконану роботу та акта звірки взаєморозрахунків. Важливо також оцінювати показники якості та ліквідності дебіторської заборгованості. Якість означає ймовірність повного отримання заборгованості, де термін утворення та питома вага простроченої заборгованості відіграють ключову роль [73].

В умовах конкурентного ринку жорсткі умови надання кредиту означають, що дебітори, які стикаються з фінансовими труднощами, можуть відмовитися від придбання товарів, робіт чи послуг від даного підприємства. При розгляді варіантів зі зміною кредитної політики важливо здійснювати порівняння додаткового прибутку з можливими витратами і втратами, що виникають при впровадженні змін у політиці розрахунків за реалізовані товари чи послуги.

У наш час, коли кожен етап взаємодії з клієнтом чи замовником має величезний вплив на репутацію підприємства, вивчення та впровадження передових інструментів контролю розрахунків стає фундаментом успішного бізнесу. Тому дослідження та аналіз механізмів контролю розрахунків у сучасних умовах господарювання є важливим кроком для кожної компанії, що має амбіції досягти високого ступеня ефективності та довіри у своїх фінансових відносинах.

У таблиці 3.3 наведено кілька ключових інструментів контролю розрахунків з покупцями і замовниками:

Таблиця 3.3

Інструменти контролю розрахунків з покупцями і замовниками

Інструмент контролю	Опис та функції
ERP-системи (Enterprise Resource Planning)	Інтегровані програмні продукти для управління всіма аспектами діяльності, включаючи фінанси.
Електронні платіжні системи	PayPal, Stripe, банківські мобільні додатки для безготівкових та реальнорозрахункових операцій.
Системи електронного документообігу	Автоматизація обміну фінансовими документами для ефективного контролю та уникнення помилок.
Big Data та аналітика	Використання аналітичних інструментів для обробки великих обсягів даних та прогнозування ризиків.
Кредитний моніторинг	Аналіз кредитної історії та платоспроможності клієнтів для зменшення ризику неплатоспроможності.
CRM (Customer Relationship Management)	Системи для управління взаємовідносинами з клієнтами, що забезпечують облік та комунікацію з ними.
Внутрішній контроль	Залучення контролерів для перевірки процесів розрахунків та виявлення можливих недоліків.

Джерело: сформовано автором за [29, 37, 73]

Механізми автоматизації, такі як ERP-системи, дозволяють не тільки відслідковувати фінансові потоки, але і ефективно керувати складними процесами взаєморозрахунків. Такі системи можуть автоматично генерувати рахунки, контролювати стан рахунків та відслідковувати строків оплат.

У сучасних умовах активно розвивається електронна комерція, тому електронні платіжні системи та мобільні додатки стають необхідною складовою механізму контролю. Це не лише спрощує операції розрахунків, але і підвищує рівень зручності для клієнтів, що є важливим аспектом забезпечення їхньої лояльності.

Окрім того, розвиток інструментів Big Data та аналізу даних дозволяє бізнесам виявляти тенденції в споживчому поведінці та прогнозувати фінансові ризики. Аналітика допомагає відстежувати платіжні звички клієнтів, розпізнавати можливі проблеми та уникати їхнього нарахування.

Призначення фахівців з фінансового контролю, які спеціалізуються на роботі з розрахунками, також відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності, вони виявляють потенційні ризики та розробляють стратегії для їх ефективного управління.

Визначення переваг та недоліків механізмів та інструментів контролю розрахунків з покупцями і замовниками в сучасних умовах господарювання є критичним етапом стратегічного фінансового управління підприємством. У таблиці 3.3 описані недоліки та виклики пов'язані із контролем розрахунків з покупцями та замовниками.

Таблиця 3.4

Недоліки механізмів та інструментів контролю

Недоліки та виклики	Опис
Технологічні ризики	Ризики, пов'язані із кібербезпекою та можливістю атак на електронні системи розрахунків.
Неповний аналіз кредитоспроможності	Ризик неповного оцінювання кредитоспроможності клієнтів, особливо в умовах нестабільного економічного середовища.
Залежність від технологій	Залежність від технологій, що може стати вразливістю при системних збоях чи відмовах в роботі електронних платіжних систем.
Неоднозначність правового регулювання	Правові виклики та неоднозначності у сфері регулювання електронних розрахунків, що може вплинути на правовий захист підприємств.
Вартість впровадження та обслуговування	Значні витрати на впровадження та підтримку сучасних технологічних рішень, включаючи підготовку персоналу та обслуговування ПЗ.
Ризик зміни курсів валют	Збільшений ризик впливу змін курсів валют на міжнародних ринках при використанні електронних платіжних систем.
Потреба в кадровому резерві	Необхідність підготовки та розвитку кадрового резерву для ефективного впровадження та управління нововведеннями.
Непередбачувані економічні умови	Вплив політичних, економічних та соціальних турбуленцій на фінансову стабільність підприємств і невизначеність у розрахунках.
Потенційна втрата конфіденційності	Збільшений ризик витоку чи порушення конфіденційності фінансової інформації з розширенням електронних систем.

Джерело: сформовано автором за [37]

Систематизувавши інформацію про механізми та інструменти контролю розрахунків з покупцями і замовниками в сучасних умовах господарювання можна відзначити ряд переваг щодо їх застосування – табл. 3.5

Таблиця 3.5

Переваги впровадження механізмів та інструментів контролю

Переваги	Опис
Зменшення ризику несплати	Завдяки контролю розрахунків можна вчасно виявляти та управляти ризиком неплатоспроможності покупців, що сприяє зменшенню фінансових втрат.
Підвищення ефективності кредитування	Грамотний контроль розрахунків дозволяє банкам та фінансовим установам надавати кредити з меншим ризиком та встановлювати сприятливіші умови для клієнтів.
Оптимізація фінансового потоку	Механізми контролю дозволяють підприємствам оптимізувати фінансовий потік, управляти заборгованістю та максимізувати доступні фінансові ресурси.
Покращення взаємовідносин з клієнтами	Точні та прозорі розрахунки сприяють покращенню взаємовідносин з клієнтами, забезпечуючи їхню задоволеність та довіру до підприємства.
Зниження можливостей для фінансових шахрайств	Ефективний контроль розрахунків допомагає у виявленні та запобіганні фінансовим шахрайствам та зловживанням.
Автоматизація процесів	Використання сучасних інструментів дозволяє автоматизувати багато процесів контролю розрахунків, що полегшує роботу та зменшує ймовірність помилок.
Доступ до аналітичної інформації	Системи контролю надають можливість аналізу та отримання детальної інформації щодо фінансових операцій, що допомагає в прийнятті стратегічних рішень.
Вдосконалення бюджетування та планування	Збільшується точність бюджетування через ретельний контроль над розрахунками та прогнозуванням фінансових потоків.

Джерело: сформовано автором за [37, 39]

Підсумовуючи, можна визначити, що питання механізмів та інструментів контролю розрахунків з покупцями і замовниками в сучасних умовах господарювання визнається, як ключовий аспект стратегічного фінансового управління для підприємств у сучасному бізнес-середовищі. Механізми та інструменти контролю розрахунків стають важливими компонентами,

спрямованими на забезпечення фінансової дисципліни, мінімізацію ризиків та оптимізацію фінансових операцій.

Впровадження сучасних технологій, таких як ERP-системи та електронні платіжні системи, дозволяє компаніям автоматизувати та оптимізувати процеси розрахунків, забезпечуючи швидкість, точність та ефективність фінансових операцій. Кредитний моніторинг та аналітика сприяють зменшенню ризиків та забезпечують стабільність фінансового стану компанії.

У сучасному господарюванні, де швидкість та надійність визначають конкурентоспроможність підприємства, ретельне вивчення та впровадження передових механізмів контролю розрахунків стає необхідністю для підтримання довгострокових взаємовідносин із покупцями та замовниками. Водночас, аналіз платоспроможності, використання електронних документів та внутрішній контроль виступають як гарантії надійності та безпеки у фінансових відносинах.

Отже, розгляд та реалізація високоефективних інструментів контролю розрахунків є важливою стратегічною задачею для сучасних підприємств, спрямованою на забезпечення фінансової стійкості та уникнення потенційних ризиків у глобальному економічному середовищі.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі проведено теоретичний аналіз та розв'язання науково-практичного завдання організації та методики обліку, аналізу та контролю дебіторської заборгованості на підприємстві.

Дослідження дозволили зробити наступні висновки:

1. Основною невід'ємною складовою процесу діяльності підприємства є взаємовідносини у сфері розрахунків з контрагентами. Формування повної, точної та достовірної інформації щодо фінансових взаємодій з іншими підприємствами, надання необхідної інформації як зовнішнім, так і внутрішнім зацікавленим сторонам, а також контроль за перевіркою умов договірних відносин є ключовими завданнями в області обліку розрахунків з контрагентами. Вважаємо, що основою для проведення ефективних розрахунків між контрагентами є система взаємодій між ними.

2. Правильно організований облік дебіторської заборгованості є складним питанням, оскільки його ефективність сприяє недоведенню заборгованості до статусу безнадійної та недопущенню прострочених платежів. Правильна оцінка дебіторської заборгованості впливає на достовірність та відображення облікової інформації у фінансовій звітності. В результаті дослідження сутності та класифікаційних ознак дебіторської заборгованості, можна зазначити щодо широкого спектру думок різних вчених стосовно визначення поняття «дебіторська заборгованість».

3. Дослідження проводились за матеріалами Товариства з обмеженою відповідальністю «ЛМВ-33», яке є виробником електрообладнання до автотранспортних засобів в Україні. Визначено, що підприємство має чітко визначені цілі та основні напрямки розвитку. Аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів дозволяє зрозуміти потенційні можливості та загрози, з якими може стикнутися підприємство, а також визначити його сильні та слабкі сторони.

4. Встановлено, що щодо розрахунків з покупцями та замовниками на ТОВ "ЛМВ-33" має місце нормативно-правове регулювання на трьох рівнях:

макрорівень, мезорівень і мікрорівень. Це включає в себе закони, угоди, нормативно-правові акти, які визначають процеси забезпечення розрахунків з покупцями та замовниками, а також оподаткування та інші аспекти.

5. Для реєстрації та систематизації даних щодо фінансових взаємодій з покупцями і замовниками використовується активний балансовий рахунок 36 "Розрахунки з покупцями і замовниками".

6. Щодо організації обліку розрахунків між підприємствами входить коректний вибір методів та способів відображення первинного обліку, заповнення бухгалтерських реєстрів, а також проведення аналізу фінансових показників. Таким чином, створені форми розрахунків для кожного контрагента, утверджений порядок реєстрації первинних даних, контроль за структурою та зміною фінансових взаємовідносин з контрагентами — все це впливає на організацію системи обліку фінансових взаємовідносин між підприємствами.

Дебіторська заборгованість за розрахунками з покупцями, замовниками та іншими дебіторами складає суттєву частку поточних активів підприємства – в деяких галузях до 40-50%, а це означає, що точність цих показників необхідна для забезпечення достовірності фінансової звітності в цілому.

Політика управління дебіторською заборгованістю представляє собою частину загальної політики управління оборотними активами і маркетингової політики підприємства, направленої на розширення обсягу реалізації продукції і полягає в оптимізації загального розміру цієї заборгованості і забезпеченні своєчасного її інкасування

7. На основі даних, отриманих з бухгалтерських реєстрів та керуючись вимогами Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" і Національними професійними стандартами бухгалтерського обліку НПСБО № 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", ТОВ "ЛМВ-33" формує свою фінансову звітність. Структура, етапи та принципи підготовки цієї звітності також регламентуються в зазначених нормативних документах. Важливо відзначити, що інформація про розрахунки з дебіторами відображається практично в усіх фінансових звітах підприємства.

8. Загальний висновок з фінансових результатів підприємства ТОВ «ЛМВ-33» є дуже позитивним. Підприємство демонструє позитивну динаміку. Більшість фінансових показників, окрім показника поточної ліквідності, знаходяться в межах норми. Причинами таких змін стали: збільшення обсягів продажів; ефективне управління витратами; покращення організації виробництва; впровадження нових технологій; прийняття заходів щодо мінімізації ризиків пов'язаних з постачанням та збутом; підвищення попиту на продукцію підприємства; ефективне управління грошовими потоками; ефективне управління оборотним капіталом; контроль заборгованостей та вчасним погашенням зобов'язань.

9. Контроль за розрахунками з дебіторами має на меті підтвердження точності інформації щодо заборгованості підприємства, вчасного відображення цієї інформації у фінансових реєстрах та звітній документації. Також важливо розкрити основні принципи реєстрації заборгованості в бухгалтерському обліку та загальні підходи до цього питання в обліковій політиці підприємства.

Після огляду проведеного аналізу та врахування отриманих висновків, рекомендую розглянути наступні пропозиції:

1. Запровадити систематичну календарну перевірку з контрагентами підприємства, попередньо узгодивши терміни.
2. Рекомендується встановити механізм санкцій у випадках, коли покупці та замовники затримують оплату за продукцію.
3. Створення належної інформаційної бази про дебіторів підприємства, оскільки це впливає на ефективне управління заборгованістю.
4. Рекомендується розширити коло партнерів, щоб зменшити ризик невчасної або неповної оплати. Також слід постійно відслідковувати діяльність потенційних партнерів компанії.
5. За потреби застосовувати сучасні способи виплати заборгованостей від клієнтів, такі як угоди з факторингом та операції з векселями.
6. Проводити постійне вдосконалення системи контролю за дебіторською заборгованістю.

7. Сформувати резерв для сумнівних боргів відповідно до раніше проведеного аналізу фінансового стану окремого партнера компанії, враховуючи терміни прострочення виплат за дебіторською заборгованістю та обсяги діяльності підприємства.

8. Розробити та впровадити набір документів для фіксації результатів, які отримані під час контролю, проведеного працівниками внутрішнього контролю, відповідно до визначених форм.

Отже, реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності системи обліку та контролю, що в свою чергу забезпечить успішне функціонування підприємства як у поточному, так і в майбутніх періодах.

СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агеєнко І. В. Теоретико-методичні аспекти внутрішнього контролю розрахунків з контрагентами. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2017. Вип. 2. С. 38-47.
2. Акімова Н. С., Новицька Н. В. Основні проблеми обліку та внутрішнього аудиту дебіторської і кредиторської заборгованостей. *Науково-технічний збірник. Серія: Економічні науки*. 2007. № 77. С. 268–273.
3. Бабіч В. В. Фінансовий облік 2: навч. посіб. К. : КНЕУ, 2010. с 20-32.
4. Барановська Т. В. Обліково-контрольне забезпечення управління розрахунками з покупцями. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2018. № 3 (41). С. 3–12.
5. Басюк Т. П. Реструктуризація дебіторської заборгованості підприємства. *Фінанси України*. 2004. № 12. С. 115 – 123.
6. Білуха, Н. А. Курс аудиту: Підручник. 2-ге вид, перероб. К: Вища школа.: КОО Т-во «Знання», 1999, 574 с.
7. Бондаренко О. С. Сучасні підходи до обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці господарювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2008. № 18. С. 36–39.
8. Бондарчук Н. В., Васильєва Л. М. Теоретико-методичні основи бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 16. Част. 1. С.135-138. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_16/1/35.pdf (дата зверн.: 01.12.2023).
9. Булатів А.С. Економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. К.: Знання, 2007. 408с.
10. Бутинець, Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. / Ф. Ф. Бутинець, С. М. Лайчук, О. В. Олійник, М. М. Шигун. Житомир: ПП «Рута», 2002. 472 с.
11. Буфатіна, І. Облік дебіторської заборгованості. *Все про бухгалтерський облік*. 2010. № 52. С. 41-45.

12. Вакульчик Д. В. Облік розрахунків з покупцями та замовниками та шляхи його вдосконалення. *Збірник тез ТХІІ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи»*. 2021. С. 8-10.
13. Василюк М. М. Механізм управління дебіторською заборгованістю в сучасних умовах господарювання. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. Випуск 11(19). Ч. 2. 2015. URL: <https://economic-vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcls&id=1390> (дата звернення 30.11.2023).
14. Вербило О.Ф., Бойко З.І., Кондрицька Т.П., Ярошинський В.Я. Бухгалтерський облік. навч. посібник. К : НАУ, 2004. 680 с.
15. Вишневський, М. Інвентаризація розрахунків. *Податки та бухгалтерський облік (укр.)*. 2005. №88 С. 12-13.
16. Владика О. Є. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з покупцями і замовниками. *Молодий вчений*. 2016. № 12.1. С. 677-681.
17. Волковицька О. М. Формування системи внутрішнього контролю розрахунків з покупцями та замовниками. *Ефективна економіка*. 2014. № 12.
18. Волковицька О. М., Болтач С. Ю. Механізм та інструменти контролю розрахунків з покупцями і замовниками в сучасних умовах господарювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 1. С 34- 38.
19. Гавриленко В. О., Кулачок А. М. Напрями удосконалення обліку розрахунків з покупцями і замовниками у сучасних умовах господарювання. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Сер.: Економічні науки*. 2012. Вип. 30(1). С. 248-251. URL: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Znpchdtu_2012_30\(1\)_57.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Znpchdtu_2012_30(1)_57.pdf) (дата звернення 25.11.2023).
20. Ганусич В.О. Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний аспекти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2016. Вип. 1(1). С. 441-445.
21. Гладких Т.В. Фінансовий облік: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 480 с.
22. Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік та фінансова

звітність за міжнародними стандартами: Практичний посібник. К.: Лібра, 2004. 880 с.

23. Горбачова, О. М. Облік і аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення. *Торгівля і ринок*. 2010. № 30. Т.2. С. 392-399.

24. Городянська Л.О. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. №6. С. 9-16.

25.

26. Гуня В. О. Удосконалення класифікації дебіторської заборгованості та її відображення у фінансовій звітності підприємств. *Економічний простір*. 2008. № 19. С. 124-131.

27. Гуцаленко Л.В. Контроль дебіторської заборгованості: організація і методика здійснення. *Економічні науки*. – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 8 (29). – Ч. 2. – 2011. 547с.

28. Добровольська О. В. Сучасна система організації контролю за дебіторською заборгованістю підприємств. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 1. С. 5-11.

29. Дроздова О. Г. Проблеми обліку дебіторської заборгованості в Україні та шляхи їх вирішення. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 5. С. 94-98.

30. Дропа Я. Б. Організація контролю за дебіторською заборгованістю. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2005. Вип. 34. С. 438-446.

31. Дубровська Є. В. Розробка ієрархічної моделі методів управління дебіторською заборгованістю підприємств вантажного автотранспорту. *Регіональна політика: напрями її реалізації в Україні : міжвуз. наук.-практ. конф.*, Київ, 20 трав. 2009 р. С. 34-35.

32. Єдинак Т.С. Проблеми управління дебіторською заборгованістю підприємства в умовах фінансово-економічної кризи. URL: <http://firearticles.com/есопоміка> (дата звернення 24.11.2023).

33. Житна І. П., Садовніков О. А. Сучасні технології удосконалення

системи автоматизації обліку та управління виробництвом. *Управління розвитком*. 2010. № 3. С. 126-128.

34. Загородній А. Г., Партин Г. О., Пилипенко Л. М. Бухгалтерський облік: основи теорії і практики: підручник. Вид. 2-ге, перероблене і доповнене. К. : Знання, 2009. 422 с.

35. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 30.11.2023).

36. Закон України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку»: Наказ М-ва фінансів України від 29.11.1999 р. № 290: станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 09.10.2023).

37. Зінченко О. В., Крутих О. В. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості для потреб облікової системи підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 25. С. 819-825.

38. Іванілов О. С. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 1. С. 156-163.

39. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.11.1999 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 05.11.2023).

40. Карбовник А. М. Деякі аспекти управління дебіторською заборгованістю та їх вплив на джерела формування оборотних активів. К. : Фінанси України, 2010. 197 с.

41. Кватирка П.Б. Класифікація дебіторської заборгованості та її вдосконалення: навчальний посібник. Київ : КНЕТУ, 2015. 10-15с.

42. Кірейцев Г. Г. Предмет, функції та методи бухгалтерського обліку: розкриття сутності в навчальному процесі. *Вісник Київського національного економічного університету*. №18. Київ, 2005. С.147-151.

43. Кірейцев Г. Г. Фінансова звітність підприємств та її аналіз. К: ЦУЛ,

2002. 452 с.

44. Клименко О. М. Управління дебіторською заборгованістю. *Економіка: проблеми теорії і практики : зб. наук. праць*. Вип. 183. Дніпропетровськ: ДНУ, 2003. С. 697-700.

45. Ковтуненко В. М. Проблеми управління дебіторською заборгованістю та практичні аспекти їх вирішення. *Агросвіт*. 2014. №10. С.36-38.

46. Кондукова Е. В., Лісовий А. В. Аналітичні аспекти податкового дослідження стану розрахунків з контрагентами. *Сталий розвиток економіки*. 2012. № 3. С. 285–290.

47. Кружельницький М. В. Інструменти досудового погашення прострочення дебіторської заборгованості. *Вісник КНТЕУ*. 2005. №2. С. 65-73.

48. Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік. навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2014. 528 с.

49. Момот Т. В. Фінансовий менеджмент. К. : ЦУЛ, 2011. 712 с.

50. Момот Т.В. Сучасні моделі управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Комунальне господарство міст*. №85. 2008. С. 207-211.

51. Москалюк Г. О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрямки удосконалення і розвитку. *Ефективна економіка*. 2013. № 3.

52. Непочатова В. С. Внутрішній контроль розрахунків з покупцями та замовниками. *Молодий вчений*. 2016. №3. С. 134-138.

53. Невская А. Додаткові статті фінзвітності: коли та як заповнювати. URL: <http://www.interbuh.com.ua/ua/view/newspaper/2286/5452> (дата звернення 01.11.2023).

54. Олійник С.О. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості. *Науковий огляд*. 2018. № 5(48). URL: <http://oaji.net/articles/2017/797-1532519637.pdf> (дата звернення 25.10.2023).

55. Омецінська І. Я. Проблеми відображення зобов'язань на рахунках бухгалтерського обліку. *Обліково-аналітичні системи: глобальний і*

національний аспекти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (16-17 травня 2014 р., Полтава). РВЦ ПУСКУ. Ч. 1. С. 238-240.

56. Операціях. *Економіка*. 2010. №1(101). С.11-16. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/22000>

57. Податковий кодекс України: від 2 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами та доповненнями URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi:bin/laws/main.cgi> (Дата звернення 12.10.2023).

58. Подмешальська Ю. В., Меліхова Т. О., Чакалова Н. С. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. 400 с.

59. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене Наказом Міністерства фінансів України, №88 від 24.05.1995 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення 14.10.2023).

60. Польова О. Л. Принципи управління дебіторською заборгованістю аграрних підприємств на регіональному рівні. *Науковий вісник ВДАУ*. 2010. №5. С. 290-294.

61. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: Підручник. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: «Знання», 2008. 630 с.

62. Присяжнюк І. В. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості та шляхи його вдосконалення з врахуванням діяльності суб'єкта господарювання. *Студентський вісник НУВГП : зб. наук. праць*. Рівне : НУВГП, 2014. Вип. 1(1). С. 205-208.

63. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ М-ва фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 : станом на 29 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 29.11.2023).

64. Редько А. Ю. Сучасна система організації контролю за дебіторською заборгованістю підприємств. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 1. С. 5-11.

65. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Знання, 2005. 662 с.
66. Садовська І. Б. Фінансовий облік. Навчальний посібник. Луцьк. Навчально-методичний відділ ЛНТУ, 2011.
67. Садовська І. Б., Божидарнік Т. В., Нагірська К. Є. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 688 с.
68. Серпенінова Ю. С., Гольцова С. М., Макаренко І. О. Бухгалтерський облік: загальна теорія: навч. посіб.; за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми: Університетська книга, 2015. 336 с.
69. Сопко В. В., Завгородній В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу. Підручник. К.: КНЕУ, 2004. 412 с.
70. Телін, С. В. Управління дебіторською заборгованістю в сучасних умовах господарювання. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2011. № 3. С. 102-107.
71. Ценклер Н. І., Кватирка П. Б. Вдосконалення класифікаційних ознак дебіторської заборгованості та їх значення в підвищенні контрольно-аналітичної функції обліку.
72. Чацкіс Ю. Д. Організація бухгалтерського обліку: навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2011. 564 с.
73. Чорнобривець М. М. Дебіторська заборгованість: сутність та причини виникнення. *Європейські перспективи*. 2013. №10. С.181-185.
74. Шара Є. Ю., Соколовська І. Є. Фінансовий облік I : навч. посібник. Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т держ. податкової служби України. К. : ЦУЛ, 2016. 336 с.
75. Яворова Г.В. Обумовленість виникнення та сучасний стан внутрішньогосподарського контролю на підприємствах України. *Інноваційна економіка*. 2012. №11. С. 274-276.
76. Якимова А. М. Політика комерційного кредитування й управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Економіка: проблеми теорії і практики : зб. наук. праць*. Вип. 197. Дніпропетровськ : ДНУ, 2004. С. 131-140.

ДОДАТКИ

Додаток 1 до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Підприємство: **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЛІМВ-ЗЗ"** Код: **213406319**

Територія: **ХМЕЛЬНИЦЬКА** Дата(рик, місяць, число): **2019 | 01 | 01**

Організаційно-правова форма господарювання: **Товариство з обмеженою відповідальністю** за ЄДРПОУ: **6822487403**

Вид економічної діяльності: **Виробництво електричного й електронного устаткування для апаратнопрограмних засобів** за КОПГУ: **240**

Середня кількість працівників, осіб: **47** за КВЕД: **28.31**

Однієї чи кількох осіб: **тис. грн.** з сфери доступними знавом

Адреса, телефон: **Матросова, буд. 1/А, с. МУХІША ПИТАЙГОРОДСЬКА, КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ РАЙОН, ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛ., 32319** 31420

1. Баланс на 31 грудня 2018 р.

Стаття	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного року	Форма № 1-м	
				Код за ДКУД	На кінець звітного періоду
Актив					
I. Необоротні активи					
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	1801008	4
Основні засоби	1010	2 927,0	3 111,2		
знос	1011	8 552,4	8 971,8		
Довгострокові біологічні активи	1012	(5 625,4)	(5 860,6)		
Довгострокові фінансові інвестиції	1020	-	-		
Інші необоротні активи	1030	-	-		
Усього за розділом I	1090	-	-	-	-
II. Оборотні активи					
Запаси	1095	2 927,0	3 111,2		
у тому числі готова продукція	1100	11 249,9	13 278,5		
Поточні біологічні активи	1103	2 785,1	832,4		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1110	-	-		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1125	-	-		
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-		
Інше поточна дебіторська заборгованість	1155	851,6	1 069,7		
Поточні фінансові інвестиції	1160	1 401,0	1 401,0		
Гроші та еквіваленти	1165	838,7	782,3		
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-		
Інші оборотні активи	1180	-	-		
Усього за розділом II	1195	14 441,2	18 358,4	-	-
Баланс	1300	17 368,2	21 469,6	-	-

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2018

Форма № 2-м Код за ДКУД: **1801007**

Стаття	Код рядка	За звітний період	На початок звітного року	На кінець звітного року	Форма № 2-м	
					Код за ДКУД	За аналогічний період попереднього року
I. Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	600,0	600,0	600,0		
Додатковий капітал	1410	110,0	110,0	110,0		
Резервний капітал	1420	10 957,9	13 877,6	13 877,6		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1425	-	-	-		
Неоплачений капітал	1495	11 667,6	14 587,6	14 587,6		
Усього за розділом I	1595	1 542,5	1 538,4	1 538,4		
II. Поточні зобов'язання						
Короткострокові кредити банків	1600	-	-	-		
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	754,2	2 796,1	2 796,1		
товари, роботи, послуги	1615	915,0	145,0	145,0		
розрахунками з бюджетом	1620	629,9	135,4	135,4		
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-	-		
розрахунками зі страхування	1625	-	-	-		
розрахунками з оплати праці	1630	-	-	-		
Довідом майбутніх періодів	1665	2 488,6	2 400,5	2 400,5		
Інші поточні зобов'язання	1695	4 157,8	5 343,5	5 343,5		
Усього за розділом II	1700	-	-	-	-	-
Усього за розділом III	1800	17 368,2	21 469,6	21 469,6	-	-
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття						
Баланс	1900	-	-	-	-	-

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2018

Форма № 2-м Код за ДКУД: **1801007**

Стаття	Код рядка	За звітний період	На початок звітного року	На кінець звітного року	Форма № 2-м	
					Код за ДКУД	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)						
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41 638,2	24 830,6	24 830,6		
Інші операційні доходи	2120	-	-	-		
Інші доходи	2240	41 638,2	24 830,6	24 830,6		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	41 638,2	24 830,6	24 830,6		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(35 845,8)	(21 502,3)	(21 502,3)		
Інші операційні витрати	2180	(2 231,8)	(53,8)	(53,8)		
Інші операційні витрати	2270	-	-	-		
Інші витрати	2285	(38 077,6)	(21 556,1)	(21 556,1)		
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	3 560,6	3 274,5	3 274,5		
Податок на прибуток	2300	(640,9)	(589,4)	(589,4)		
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2 919,7	2 685,1	2 685,1	-	-

ЕП **Люба Олександрівна** (підпис)
Михайлівич (підпис)
Люба Олександрівна Михайлівич (підпис, прізвище)
(підпис, прізвище)

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спроможність підприємств звітувати" (пункт 5 розділу 1) **ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО**

Фінансова звітність м'ялого підприємства

Підприємство: Товариство з обмеженою відповідальністю "ІМВ-33"
 Територія: ХМЕЛЬНИЦЬКА
 Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю
 Вид економічної діяльності: Виробництво електричної енергії розподілом для внутрішнього споживача
 Середня кількість працівників, осіб: 49
 Остання адреса: м. Імв, пр. з одним десятичним знаком
 Адреса, телефон: вулиця Матронова, буд. 1/А, с. МУКША КИРПАТОРОДСЬКА, КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ РАЙОН, ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛ., 32319 (03849)1420

Дата (рік/місяць/число) за СБ/ОД/У за КОАТУУ за КОДПФД за КИРД Код 2020 01 01 21340629 6824887403 240 29331

І. Баланс на 31 грудня 2019 Р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
А. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
перевірена вартість	1001	-	-
нашлюблена амортизація	1005	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1010	3 111,2	3 085,4
Окремі засоби:	1011	8 971,8	10 155,0
перевірена вартість	1012	(5 860,6)	(7 069,6)
завес	1020	-	-
Довгострокові біологічні активи	1030	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1090	-	-
Інші необоротні активи	1095	3 111,2	3 085,4
Усього за розділом I		13 278,5	14 190,2
Б. Оборотні активи			
Залишки:	1100	832,4	2 594,1
у тому числі готова продукція	1110	-	-
Поточні біологічні активи	1125	1 826,9	2 992,7
Довгострокові заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги	1135	-	-
Довгострокові заборгованості за розрахунками з бюджетом	1136	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1155	1 069,7	390,4
Інші поточні заборгованості заборгованості	1160	1 401,0	1 400,0
Поточні фінансові інвестиції	1165	782,3	1 365,4
Гроші та їх еквіваленти	1170	-	-
Витрати майбутніх періодів	1180	-	-
Інші оборотні активи	1195	18 358,4	20 338,7
Усього за розділом II	1200	18 358,4	20 338,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1300	21 469,6	23 424,1
Баланс			

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2019 Р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За відповідний період попереднього року
I. Чистий дохід від реалізації продукції (товари, роботи, послуг)			
Чистий дохід від реалізації продукції (товари, роботи, послуг)	2000	27 069,1	41 638,2
Інші операційні доходи	2120	8 441,1	-
Інші доходи	2240	206,5	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	35 656,7	41 638,2
Собівартість реалізованої продукції (товари, роботи, послуг)	2050	(24 973,0)	(35 845,8)
Інші операційні витрати	2180	(7 941,7)	(2 231,8)
Інші витрати	2270	(228,6)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(33 143,3)	(38 077,6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	2 513,4	3 560,6
Податок прибуток	2300	(452,4)	(640,9)
Чистий прибуток (втрата) (2290 - 2300)	2350	2 061,0	2 919,7

ЕП Люба Олеся Михайлівна
 (підпис)
 ЕП Олександр Михайлович
 (підпис, прізвище)
 (підпис, прізвище)

Додаток 1 до Національного балансу (співставлює бухгалтерського обліку з міжбанківським обліком) (Формат 5 розділу 1)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство з обмеженою відповідальністю "ІМВ-ЛІВ" Територія ХМЕЛЬНИЦЬКА Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю Вид економічної діяльності Виробництво швейного в асортименті устаткування для агропродовольчих виробів Середня класифікація працівників, осіб 46

Однією назвою: тис. грн. з двома десятковими знаками Адреса, телефон вулиця Матросова, буд. 1/А, с. МУЖИКА КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ РАЙОН, ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛ., 32319

0364931420

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство з обмеженою відповідальністю "ІМВ-ЛІВ" Територія ХМЕЛЬНИЦЬКА Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю Вид економічної діяльності Виробництво швейного в асортименті устаткування для агропродовольчих виробів Середня класифікація працівників, осіб 46

Однією назвою: тис. грн. з двома десятковими знаками Адреса, телефон вулиця Матросова, буд. 1/А, с. МУЖИКА КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ РАЙОН, ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛ., 32319

0364931420

Баланс на 31 грудня 2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	Код за ДКУД	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	-
перевісна вартість	1001	-	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	-
Основа засобів:	1010	3 085,4	-	2 740,6
перевісна вартість	1011	10 155,0	-	10 866,7
засв.	1012	(7 069,6)	-	(8 126,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-	-
Усього за розділом I	1095	3 085,4	-	2 740,6
II. Оборотні активи				
Залишки:	1100	14 190,2	-	15 080,2
у тому числі: готова продукція	1103	2 594,1	-	3 426,4
Готові біологічні активи	1110	-	-	-
Довгострокова заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 992,7	-	4 139,7
Довгострокова заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-	50,2
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	-
Інша поточна дебиторська заборгованість	1155	390,4	-	980,1
Поточні фінансові інвестиції	1160	1 400,0	-	2 000,0
Греші та їх екваваленти	1165	1 365,4	-	1 075,3
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-	-
Усього за розділом II	1195	20 338,7	-	23 325,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибутті	1200	-	-	-
Баланс	1300	23 424,1	-	26 066,1

2. Звіт про фінансові результати за рік 2020 р.

Формат № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	Код за ДКУД	За відповідний період попереднього року
I. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	31 171,9	-	27 009,1
Інші операційні доходи	2120	6 478,0	-	8 441,1
Інші доходи	2240	209,7	-	206,5
Рахові доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	37 859,6	-	35 656,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(28 040,0)	-	(24 973,0)
Інші операційні витрати	2180	(6 312,7)	-	(7 941,7)
Інші витрати	2270	(252,3)	-	(228,6)
Рахові витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(34 604,0)	-	(33 143,3)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	3 254,6	-	2 513,4
Податок на прибуток	2300	(585,8)	-	(452,4)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2 668,8	-	2 061,0

Керівник: ЕП Люба Олександрівна Михайлівна (підпис, прізвище)

Головний бухгалтер: Люба Олександрівна Михайлівна (підпис, прізвище)

Додаток Г
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрошчена фіскальна
звітність"
(пункт 4 розділу І)
ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Датум (ріс/місяць, число)		Код
	2023	01 01	
Товариство з обмеженою відповідальністю "ЛМВ-33"	2023	01 01	21340639
Гербера ХМЕЛЬНИЦЬКА			ПДВ: 363102007000000000
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю		
Вид економічної діяльності	Виробництво електричної й теплової енергії в електроенергетичних підприємствах для внутрішнього користування		
Середня кількість працівників, осіб	66		240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		2931
Адреса, телефон	Київська Митрська, бул. П'як, с. МУХІША КИРГАНГОРОДСЬКА, КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ РАЙОН, ХМЕЛЬНИЦЬКА обл., 32119		0384931420

І. Баланс на 31 грудня 2022 Р.

Актив	Форма № 1-м		Код за ДКУД
	Код рахунок	На початок звітного року	
I. Необоротні активи	2	3	1801006
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	-	-
Незавищені капітальні інвестиції	1005	-	-
первісна вартість	1010	2 875,5	3 303,2
знос	1011	11 863,7	13 463,5
Довгострокові біологічні активи	1012	(8 988,2)	(10 160,3)
Довгострокові фінансові інвестиції	1020	-	-
Інші необоротні активи	1040	-	-
Усього за розділом I	1095	2 875,5	3 303,2
Займи:	1100	18 877,3	27 302,7
у тому числі готові до продажу	1103	1 848,3	1 887,1
Довгострокові фінансові інвестиції	1110	-	-
Довгострокові заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	12 397,6	10 768,9
у тому числі з податку на прибуток	1135	230,2	660,3
Інші поточні довгострокові заборгованості	1136	230,2	-
Готові фінансові інвестиції	1155	1 096,0	2 233,0
І гроші та еквіваленти	1160	2 000,0	-
Витрати майбутніх періодів	1165	1 663,7	5 582,4
Інші оборотні активи	1170	-	-
Усього за розділом II	1195	36 264,8	46 655,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	39 140,3	49 958,4

Пасив	Код рахунок		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
	2	3		
I. Власний капітал	1400	660,0	660,0	660,0
Задержування (акційні) капітал	1410	-	-	-
Додатковий капітал	1415	110,0	110,0	110,0
Резервний капітал	1420	31708,1	44 023,3	44 023,3
Неподілений капітал	1425	-	-	-
Усього за розділом I	1495	32 478,1	45 333,3	45 333,3
II. Довгострокові зобов'язання, зобов'язання та забезпечення	1595	1 869,8	1 427,3	1 427,3
Корпоративні кредити банків	1600	-	-	-
Поточні зобов'язання	1610	-	-	-
Довгострокові зобов'язання	1615	2 321,3	1 637,3	1 637,3
товари, роботи, послуги	1620	1 569,2	538,7	538,7
розрахунки з бюджетом	1621	1 471,0	538,2	538,2
у тому числі з податку на прибуток	1625	-	-	-
розрахунки зі страхування	1630	-	-	-
розрахунки з оплати праці	1635	-	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	901,9	1 021,8	1 021,8
Усього за розділом II	1695	4 792,4	3 197,8	3 197,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття	1700	-	-	-
Баланс	1900	39 140,3	49 958,4	49 958,4

2. Звіт про фінансові результати за Р. 2022

Служба	Код рахунок		За валютний період	Код за ДКУД
	2	3		
I. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	76 475,6	59 270,6	1801007
Інші операційні доходи	2120	27 752,1	9 248,3	4
Інші доходи	2240	53,4	160,0	-
Рахові доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	104 281,1	68 618,9	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2030	(61 327,6)	(45 070,9)	-
Інші операційні витрати	2180	(27 217,7)	(14 701,2)	-
Інші витрати	2270	(90,2)	(75,8)	-
Рахові витрати (2030 + 2180 + 2270)	2285	(88 635,5)	(60 447,9)	-
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	15 645,6	(8 171,0)	-
Податок на прибуток	2300	(2 816,2)	(1 470,8)	-
Чистий прибуток (убиток) (2290 - 2300)	2350	12 829,4	(6 700,2)	-

ЕП/Люба Олександрівна
Михайлівна
(підпис, прізвище)
Люба Олександрівна Михайлівна
(підпис, прізвище)

Т. Коширська, завідувачка фінансово-територіальних облішків та територій територіальних громад

АКТ ЗВІРКИ

взаємних розрахунків за період 01.01.2023 - 30.10.2023 між ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬністю "СІМБАД" І ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬністю "ЛІМВ-33" за договором поставки 0121-01

Ми, що нижче підписалися, Директор Товариство з обмеженою відповідальністю "СІМБАД" Мельник Василь Григорович, з одного боку, і Товариство з обмеженою відповідальністю "ЛІМВ-33" з іншого боку, склали даний акт звірки у тому, що стан взаємних розрахунків за даними обліку наступний:

Table with columns: Date, Document, Debit, Credit, Balance. Rows include payments, realizations, and settlements for the period 2023-01-01 to 2023-10-30.

За даними Товариство з обмеженою відповідальністю "ЛІМВ-33" на 30.10.2023 зоборгованість на користь Товариство з обмеженою відповідальністю "СІМБАД" 578 876,10 грн (П'ятсот сімдесят вісім тисяч вісімсот сімдесят шість гривень 10 копійок).

Від Товариство з обмеженою відповідальністю "ЛІМВ-33"

М.П.

За даними Товариство з обмеженою відповідальністю "СІМБАД" на 30.10.2023 зоборгованість на користь Товариство з обмеженою відповідальністю "СІМБАД" 578 876,10 грн (П'ятсот сімдесят вісім тисяч вісімсот сімдесят шість копійок).

Від Товариство з обмеженою відповідальністю "СІМБАД"

М.П. (Василь Мельник)

Table with columns: Date, Document, Debit, Credit, Balance. Rows include payments, realizations, and settlements for the period 2023-01-01 to 2023-10-30.

Акт звірки
 вчиненої 30.06.2023
 між ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВІАКОМ"
 і Товариство з обмеженою відповідальністю "ЛІМВ-33"
 за договором Договір переделоплати № 210111

Ми, що нижче підписалися, Головний бухгалтер ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВІАКОМ" Качан І. В., з одного боку, і
 цього боку, склавши даний акт звірки у тому, що стан взаємних розрахунків за даними обліку наступний:

Дата	Документ	Сума		Сальдо	
		Сума расход	Сума оплата	Дебет	Кредит
Розгорнуте сальдо початкове 01.04.23					
Обороты за период с 01.04.23 по 30.06.23		82 338,48	82 338,48		
02.02.23	Рахунок від 02.02.23 № ВІ-0000782				
14.04.23	Продаж (14.04.2023) № ВІ-00002793		52 338,48		
21.04.23	Оплата (19.09 вид 21.04.2023)	52 338,48			
02.05.23	Оплата (19.08 вид 02.05.2023)	30 000,00			
02.02.23	Рахунок від 02.02.23 № ВІ-0000783	58 980,00			
14.04.23	Продаж (14.04.2023) № ВІ-00002794	58 980,00			
18.04.23	Оплата (329 вид 18.04.2023)	58 980,00			
27.03.23	Рахунок від 27.03.23 № ВІ-0000784	69 651,46			
03.04.23	Продаж (03.04.2023) № ВІ-00002431	41 952,48			
18.04.23	Оплата (329 вид 18.04.2023)	41 952,48			
18.04.23	Продаж (17.05.2023) № ВІ-00003660	20 849,08			
03.05.23	Рахунок від 03.05.23 № ВІ-00003660	6 096,00			
03.04.23	Продаж (03.04.2023) № ВІ-00002452	6 096,00			
27.04.23	Оплата (66 вид 27.04.2023)	6 096,00			
05.04.23	Рахунок від 05.04.23 № ВІ-00003662	1 290,00			
05.04.23	Продаж (05.04.2023) № ВІ-00002482	1 290,00			
20.04.23	Оплата (621 вид 20.04.2023)	1 290,00			
10.04.23	Рахунок від 10.04.23 № ВІ-00002545	36 720,00			
10.04.23	Продаж (10.04.2023) № ВІ-00002636	36 720,00			
11.05.23	Оплата (395 вид 11.05.2023)	36 720,00			
14.04.23	Рахунок від 14.04.23 № ВІ-00002887	8 628,00			
14.04.23	Продаж (14.04.2023) № ВІ-00002805	2 148,00			
19.04.23	Продаж (19.04.2023) № ВІ-00002914	6 480,00			
11.05.23	Оплата (395 вид 11.05.2023)	8 628,00			
19.04.23	Рахунок від 19.04.23 № ВІ-00002790	20 040,00			
19.04.23	Продаж (19.04.2023) № ВІ-00002916	20 040,00			
08.05.23	Оплата (395 вид 11.05.2023)	20 040,00			
08.05.23	Рахунок від 08.05.23 № ВІ-00003381	31 476,00			
09.05.23	Продаж (09.05.2023) № ВІ-00003473	11 076,00			
17.05.23	Продаж (17.05.2023) № ВІ-00003678	16 800,00			
12.06.23	Продаж (12.06.2023) № ВІ-00004312	3 600,00			
16.05.23	Рахунок від 16.05.23 № ВІ-00003459	1 888,88			
17.05.23	Продаж (17.05.2023) № ВІ-00003662	1 888,88			
17.05.23	Рахунок від 17.05.23 № ВІ-00003477	36 162,00			
17.05.23	Продаж (17.05.2023) № ВІ-00003679	30 486,00			
13.06.23	Оплата (93 вид 13.06.2023)	30 486,00			
14.06.23	Продаж (14.06.2023) № ВІ-00004372	5 676,00			
27.06.23	Оплата (1212 вид 27.06.2023)	5 676,00			
29.05.23	Рахунок від 29.05.23 № ВІ-00003743	4 380,00			
29.05.23	Продаж (29.05.2023) № ВІ-00003947	4 380,00			
27.06.23	Оплата (1212 вид 27.06.2023)	4 380,00			
31.05.23	Рахунок від 31.05.23 № ВІ-00003441	1 368,00			
13.06.23	Продаж (13.06.2023) № ВІ-00004338	1 368,00			
15.06.23	Рахунок від 15.06.23 № ВІ-00004342	721,68			
15.06.23	Продаж (15.06.2023) № ВІ-00004419	1 721,68			
19.06.23	Рахунок від 19.06.23 № ВІ-00004470	19 674,00			
19.06.23	Продаж (19.06.2023) № ВІ-00004470	14 784,00			
26.06.23	Рахунок від 26.06.23 № ВІ-00004347	14 784,00			
26.06.23	Продаж (26.06.2023) № ВІ-00004667	14 754,00			
Обороты за период		387 328,80	296 586,96	80 741,64	
Розгорнуте сальдо кінцеве			80 741,64	80 741,64	
Сальдо кінцеве			80 741,64	80 741,64	

За даними ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВІАКОМ" складає 90 741,64 грн

на 30.06.2023
 Заборгованість Товариство з обмеженою відповідальністю "ЛІМВ-33" на користь ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВІАКОМ" складає 90 741,64 грн
 Заборгованість ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВІАКОМ" на користь Товариство з обмеженою відповідальністю "ЛІМВ-33" складає 0,00 грн

Від ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВІАКОМ"

 (Качан І. В.)
 М.П.

Від Товариство з обмеженою відповідальністю "ЛІМВ-33"

 М.П.

розгорнути і подивитись в таблицю

ЛМВ-33
Оборотно-сальдова відомість по рахунку 361 за 2022 р.
 Вихідні дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Оборот за період		Сальдо на кінець періоду
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	
361	9 444 164,52	805 001,47	60 641 004,34	61 443 434,25	8 274 282,63
Александрова Ірина	1 468,00			1 468,00	
АПРО-БЮРО РАУНД	1 950,00			1 950,00	
АПРО-СПЕЦ-ЗАПЧАСТІНА	12 285,97			12 285,97	
АПРО-ПРОСМАРТ	97 611,88			113 357,56	
АТОНАШ	47 620,00			7 640,90	
Банк Бр	15 268,00			19 699,70	
Бурмачук Ірина	151,20			1 169,11	
Бурмачук Ірина	14,42			12 007,32	
ВАЙДІ СТЕП	1 664,81			1 664,81	14,42
БСАНТАС	198,53			66 300,70	
Богдан Мотор	1,22			328,81	
Богдан Мотор	59 771,40			59 771,40	1,22
Вадим Лещук МЗ червоє	1 200,06			21 000,06	
ВІСАРІ	892 770,32			2 980,99	
ВК ЕЛЕКТРОМ	215 270,32			215 270,32	1 806 726,16
ГРЕГА	6 417,00			6 417,00	
ГРН КОЛІ		0,09			
Грета Крива				5 176,15	
ДМП	6 417,00			6 417,00	
Дорожничий завод автомобільний				5 176,15	
ЕЛЕКТРОН-Т	370 891,28			370 891,28	
ЕЛЕКТРОНОВТРИПАД	40 646,59			45 128,06	1 252,69
Експерт Агро	7 892,45			11 861,65	
Закарпатський ГА	1 073,52			1 422,24	
ЗАС	348,72			4 198,32	
ЗАС	4 198,32			4 198,32	
Інвестційна компанія "А Груп"	1 779,43			1 779,43	
Інтерпект	3 102,36			3 102,36	
Інтерпект	623 339,46			623 339,46	
Інтерпект	30 020,00			30 020,00	
Іржавка Василь Григорівич	297,77			724 770,54	297,77
Іржавка Василь Григорівич				648 702,54	76 072,32
Кларко Інтерспліт				41 956,69	38 297,62
КЕПТЕР	2 863,32			2 863,32	
Кіт	1 377,80			1 377,80	
Кіт	1 024,14			1 024,14	
Корелік Пашо Сергійович				4 820,00	0,50
КОМ-В	4 820,00			4 820,00	
Компанія ВЕБІ-Інженієринг	695,24			968,34	
КОМІТЕТ	119 289,04			144,00	
КТД ПУП КОМПАНІ				446,00	
КТД ЧЕРКАСИ	3 911,95			3 911,95	
Ю "Новоушицький Центр ПМСД"	8 894,00			8 894,00	
Ю "Новоушицький Центр ПМСД"	2 214 110,81			2 668 462,30	153 817,07
ЛІОС	10 080,00			10 080,00	
ЛІОС	30 240,00			30 240,00	
ЛІВ-ТЕХНІК	507 991,10			158 514,05	
Лівороз Дмитро Володимирович	30 180,00			158 514,05	
Лівороз Дмитро Володимирович				21 820,00	1 600,00
МАРМЕТ	1 800,00			21 820,00	
МАРМЕТ				4 450,51	
ММАТЕХ				11 700,00	
МОТОСВІДОУ				1 998,00	
Моторолери				1 998,00	
ОБОЛОНЬ	91,00			3 865,32	
ОПТИМСТРАЛ				12 289,22	
ОПОН ТОВ				835 970,78	43 380,16
Панашово А.А.	625 348,62			19 746,62	
Панашово А.А.	215 529,19			680 892,92	
Продавець "Самарська спеціалізований"	62 272,32			1 538 162,96	
Продавець "Самарська спеціалізований"	356 512,81			8 297 231,47	135 373,15
Продавець				2 404,08	
Продавець				5 144,10	
Продавець				5 144,10	
Продавець				24 785,72	
Продавець				431 006,40	
ПРОМІСЛОВА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ				2 300 081,92	
ПРОМІСЛОВА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ				1 240,97	
ПІОТІНТЕР	149 112,95			236 868,18	
РАС-Іспити				1 297 070,09	13 762,00
РОВА Україна				11 629,80	
Самарська Спеціалізований				23 800,00	
Самарська Спеціалізований	75 787,46			1 600,00	
Самарська Спеціалізований				130 000,00	
Самарська Спеціалізований	6 875,20			463 247,73	373,88
Самарська Спеціалізований	27 878,40			33 600,89	
Самарська Спеціалізований				33 600,89	
Самарська Спеціалізований				712 736,72	
Самарська Спеціалізований	361 778,04			31 184,33	107 172,88
Технополі				43 300,90	
ТОВ "Пиль-А"				299 879,36	
ТОВ "Пиль-А"				1 174,00	
ТОВ "СИСТЕМА-ЛОГІСТИК"					15 368,19

ТОВ "Спец-Ком-Сервіс"	2,88	49 560,65	65 581,01	31,26
уКлостач	16 051,62	13 766,59	13 766,59	
Укравотерм		63 360,00	51 840,00	11 520,00
ФВП ЛІТВІНОВ ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ		125 008,57	125 008,57	
Хавестер		420,00	420,00	
Хай Філд		14 202,00	14 202,00	
Хмельницькгаз				23 040,00
Хмельницькобленерго	23 040,00	2 140,00	2 140,00	
Хмельницьктранс		0,20	0,20	
Хом'як		3 565,68	3 565,68	
ХТЗ		1 807,63	1 807,64	
Цепельов	0,01	7 551,88	34 955,69	192 697,63
ЧАЗ	220 101,44	3 169 872,04	3 668 549,15	436 068,40
Черкаський автобус	62 608,71	264 000,00	264 000,00	
Чубатий Костянтин Степанович		12 060,00	12 060,00	
Швая Віктор Васильович		34 821 783,56	34 802 943,34	5 651 227,37
Шредер	5 632 387,15		0,70	
ЮРТА	0,70		4,62	
Ялінка України	4,62			
Разом	8 639 163,05	60 641 004,34	61 443 434,25	7 836 733,14
Разом розгорнуте	9 444 164,52	805 001,47	60 641 004,34	8 274 282,63

іноземні позиції

ЛМВ-33
Оборотно-сальдова відомість по рахунку 362 за 2022 р.

Виведені дані: Валютна сума

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Контрагенти						
Валюта						
Договори						
Валюта						
362	110 322,92		1 111 216,05	1 082 786,19	138 752,78	
BANKE ApS, Данія	415,92		46 115,84	23 702,02	22 829,74	
EUR	415,92		46 115,84	23 702,02	22 829,74	
Договір №1311-01 від 13.11.2020р.	415,92		46 115,84	23 702,02	22 829,74	
EUR	415,92		46 115,84	23 702,02	22 829,74	
BMS Bau-Maschinen-Service AG, Німеччина			142 584,00	142 584,00		
EUR			142 584,00	142 584,00		
Основний договір			142 584,00	142 584,00		
EUR			142 584,00	142 584,00		
BSPL1 Sp. z o.o			57 711,50	41 390,50	16 321,00	
EUR			57 711,50	41 390,50	16 321,00	
Основний договір			57 711,50	41 390,50	16 321,00	
EUR			57 711,50	41 390,50	16 321,00	
Kotan Bau Yari San. ve Tic. A.Ş., Туреччина	47,00		12 325,00	12 325,00	47,00	
EUR	47,00		12 325,00	12 325,00	47,00	
Основний договір	47,00		12 325,00	12 325,00	47,00	
EUR	47,00		12 325,00	12 325,00	47,00	
MOTOR-CENTRUM MARIUSZ NASTAJ			42 840,50	42 840,50		
EUR			42 840,50	42 840,50		
Основний договір			42 840,50	42 840,50		
EUR			42 840,50	42 840,50		
SCHREDER SOCELEC, S.A., Іспанія	109 860,00		809 639,21	819 944,17	99 555,04	
EUR	109 860,00		809 639,21	819 944,17	99 555,04	
Контракт №2022SOCELEC від 01.02.2022р.			739 024,71	639 490,67	99 534,04	
EUR			739 024,71	639 490,67	99 534,04	
Основний договір	109 860,00		70 614,50	180 453,50	21,00	
EUR	109 860,00		70 614,50	180 453,50	21,00	
Разом	110 322,92		1 111 216,05	1 082 786,19	138 752,78	
Разом розгорнуте	110 322,92		1 111 216,05	1 082 786,19	138 752,78	